

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
ЧОТИРНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцять четверта

Стенограма пленарного засідання
3 грудня 2025 року

Київ 2025

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

ЧОТИРНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина двадцять четверта

*Стенограма пленарного засідання
3 грудня 2025 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Середа, 3 грудня 2025 року)

Частина двадцять четверта

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України	...7
Заяви депутатських фракцій і груп	...17
Голосування пропозиції про:	
запрошення Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Умерова Р.Е. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 4 грудня 2025 року для надання інформації	...19
запрошення Директора Національного антикорупційного бюро України Кривоноса С.Ю. та керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури Клименка О.В. на наступну частину триваючого пленарного засідання Верховної Ради України 4 грудня 2025 року для надання інформації	...19
Голосування пропозиції про запрошення Головнокомандувача Збройних Сил України Сирського О.С. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...21
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...23
Прийняття Закону України «Про Державний бюджет України на 2026 рік»	...23
Голосування пропозиції про запрошення члена Ради національної безпеки і оборони Єрмака А.Б. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...48
Прийняття Постанови Верховної Ради України «Про кошторис Верховної Ради України на 2026 рік»	...49

Внесення змін до:

деяких законодавчих актів України щодо встановлення безперервності страхового стажу особи, поновленої на роботі після незаконного звільнення	...52
Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків податком на прибуток підприємств у 2026 році	...53
деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов	...53
Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України щодо невідкладного підписання прийнятого Верховною Радою України 3 грудня 2025 року Закону України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов» та негайного направлення його Президентові України на підпис	...54
Прийняття Закону України «Про статус народного депутата – засновника державної незалежності України»	...54
Прийняття в першому читанні за основу із скороченням наполовину строку підготовки до другого читання проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців, ветеранів та військовополонених, яких звільнено з полону, на належну медичну допомогу, реабілітацію, протезування»	...55
Внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2026 року	...56

Прийняття рішення про надання доручення Голові Верховної Ради України щодо невідкладного підписання прийнятого Верховною Радою України 3 грудня 2025 року Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2026 року» та негайного направлення його Президентові України на підпис

...57

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
3 грудня 2025 року, 13 година 3 хвилини
(Після перерви)*

Веде засідання Голова Верховної Ради України
СТЕФАНЧУК Р.О.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Шановні народні депутати! Відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

Шановні колеги, у разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, 3 грудня відзначається Міжнародний день людей з інвалідністю – день, покликаний привернути увагу до прав, потреб і гідності кожної людини, яка живе з інвалідністю. Сучасний світовий підхід ґрунтується на розумінні, що люди з інвалідністю мають право на повноцінне життя у доступному безбар'єрному середовищі та активну участь у всіх сферах суспільного життя. Сьогодні, коли Україна боронить свою свободу, кількість людей, які отримали інвалідність внаслідок агресії російської федерації, на превеликий жаль, зростає щодня. Тому маємо забезпечити їм належну підтримку, реабілітацію та надійний соціальний захист, створюючи умови для гідного та активного життя.

Шановні народні депутати, за парламентською традицією я пропоную розпочати роботу з виконання Державного Гімну України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні народні депутати, триває 1379-й день нашої незламної, відважної боротьби проти широкомасштабної збройної агресії російської федерації. Сили безпеки і оборони України щоденно ціною власного життя і здоров'я виборюють для нашої держави мирне майбутнє, захищаючи наші домівки, нашу незалежність та право України самостійно вирішувати свою долю.

Шановні колеги, прошу хвилиною мовчання вшанувати світлу пам'ять полеглих захисників і захисниць України, які поклали своє життя за нашу свободу, а також безвинних мирних мешканців, чиї життя були обірвані рашистською агресією. Вічна слава героям!

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні народні депутати, відповідно до статті 25 Регламенту Верховної Ради України та рішення Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп сьогодні відводиться до 30 хвилин для виступів народних депутатів. Тому прошу народних депутатів записатися на виступи.

Слово надається народному депутату Неклюдову Владлену Михайловичу, фракція політичної партії «Слуга народу».

НЕКЛЮДОВ В.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Руслане Олексійовичу, за вашу ввічливість. Прошу передати слово своїй колежанці Ірині Борзовій.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Борзова. Будь ласка.

БОРЗОВА І.Н., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 14, Вінницька область, політична партія «Слуга народу»). Вітаю, шановні українці! Сьогодні Міжнародний день людей з інвалідністю. У час війни ця тема звучить особливо гостро, адже, на жаль, кількість людей з інвалідністю зростає щодня серед дорослих та дітей, серед цивільних та військовослужбовців. І ми як парламент не маємо право бути осторонь. Наш обов'язок – щоб держава була поруч із кожним, хто потребує підтримки. Важливо розуміти біль і щоденні випробування матері, яка самотужки виховує дитину з інвалідністю. Її день починається не з простих побутових питань, а з пошуку лікаря, коштів, реабілітації, документів і рішень, що визначають життя її дитини. Це постійна тривога, відповідальність і боротьба за кожен крок уперед. Так само важливо розуміти шлях чоловіка, який пішов на фронт, захищаючи своїх дітей та країну, а повернувся у колісному кріслі. Він виконав свій обов'язок перед державою, і тепер держава повинна виконати свій обов'язок перед ним.

Сьогодні люди з інвалідністю часто стикаються не лише з наслідками травм чи хвороб, а й з байдужістю системи та складними процедурами. І це те, що ми разом зобов'язані змінити. Підтримка має бути реальною, послуги простими, допомога доступною, такою, щоб людина з інвалідністю могла жити, а не виживати. Ідеться про виплати, ліки, реабілітацію, технічні засоби, санаторне лікування, побутову підтримку. Особливо важливо спростити і очистити від корупції оформлення статусу з інвалідністю. Людина, яка пройшла біль, не повинна доводити очевидне. Процедура має бути прозорою, швидкою, медично обґрунтованою, без зайвих кроків і принижень.

Також ми маємо будувати безбар'єрну Україну, щоб кожна людина могла потрапити в школу, банк, лікарню, на роботу чи спортзал. І надважливе значення має ставлення: рівність, повага, коректна комунікація. Без цього не працюватиме жодна реформа. Люди з інвалідністю повинні жити в Україні

не як зможуть, а як мають право: гідно, повноцінно, без бар'єрів, де державні сервіси справді людяні і доступні, де держава не перешкода, а опора.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається Величковичу Миколі Романовичу, депутатська фракція «Європейська солідарність».

Ірина Володимирівна Геращенко. Я правильно розумію? Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дорогі українці! З 2019 року в цьому залі в проєвропейської, проукраїнської опозиції не так багато механізмів захищати інтереси наших виборців. Це всі українці, які за Україну, ЄС і НАТО. Тим не менше, нашій команді вдається нав'язувати цьому залу цивілізований порядок денний, відстоюючи суб'єктність роботи парламенту і підзвітність уряду, призначеного Офісом Президента, парламенту. Саме тому фракція «Європейська солідарність» вдалася до найжорсткішої парламентської форми боротьби – блокування трибуни, аби примусити міністрів зустрітися з фракціями і попрацювати тут усім не кнопкодавами, а все-таки внести хоча б певні зміни до проекту Державного бюджету країни, яка воює.

Що вдалося нашій команді і за що ми дякуємо всім іншим фракціям і депутатам, які до цього долучилися?

Перше. Збільшення ПДФО для громад на 4 відсотки. Громади отримуватимуть ПДФО на рівні 64 відсотків. І це ключова історія, бо саме на громади лягає найбільше навантаження в контексті утримання шкіл, лікарень під час російських бомбардувань.

Друге. Нам вдалося дотиснути уряд, перенаправити 1 мільярд гривень на захищені статті видатків Міністерства оборони.

Третє. Ми будемо дуже жорстко контролювати тему щодо доріг. Ідеться тільки про ремонт тих доріг, де цього вимагає логістика для Збройних Сил України. Це дуже важливо.

І четверте, ключове. До проекту Державного бюджету внесена наша поправка про те, що з 1 січня наступного року мають бути переглянуті до 20 відсотків військового ПДФО з бюджетів громад для прямого спрямування на рахунки бригад.

А тепер про те, що не вдалося, і я хочу, аби це почула вся країна. У проекті Державного бюджету України на 2026 рік залишається телемарафон, цей пропагандистський марафон, за який влада, і я це відповідально вам доповідаю, боролася більше ніж за зарплати солдатів. А ще там є нова «Вовина тисяча». Тільки вона називатиметься «Вовин пітчинг», тому що 4 мільярди гривень передаються безкарно, безконтрольно на так звані витрати. Це буде особиста нова програма Зеленського – роздавати своїм пригодованим так званим митцям

якісь, знаєте, грантики і таке інше на так званий культурний продукт, який ми бачимо по телемарафону, в *Telegram*-каналах.

Тому наша вимога сьогодні – голосувати проєкт бюджету постатейно, поблоково, аби вичистити звідти все гівно, вибачте на слові. Ми зараз дамо вам шанс вичистити ці жахливі поправки. Вимагаємо голосувати постатейно, аби вся країна бачила позицію насамперед «слуг».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Заремському Максиму Валентиновичу, «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день! Прошу передати слово Ткаченку Максиму.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Максим Ткаченко. Будь ласка.

ТКАЧЕНКО М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, шановна пані Юліє – Прем'єр-міністре, Сергію Марченко – міністре фінансів! Ми вже зверталися до вас і зараз хочемо ще раз звернути вашу увагу на таке. Майже дві треті дітей переселенців уряд, Мінсоцполітики залишили без допомоги у розмірі 3 тисяч гривень на проживання. Ми говоримо про повернення цієї суми. Коштів, закладених в проєкті бюджету на наступний рік, вистачить, щоб повернути цю виплату дітям. Тим паче, я хочу, щоб ви знали, за програмою «Зимова підтримка» 1 тисяча гривень і 6 тисяч 500 гривень не охоплюють цих дітей, її отримують тільки ті діти, які отримують допомогу на найм житла. Тобто, одна частина дітей отримує і допомогу на житло, і 1 тисячу гривень, і 6 тисяч 500 гривень, а інші не отримують нічого. Це родини з Маріуполя, Бахмута, Соледара.

Тому ми дуже просимо в проєкті бюджету, який ми сьогодні будемо голосувати, знайти можливість (це не додаткові кошти) повернути цю допомогу хоча б дітям.

Дякую.

КОЗИР С.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 184, Херсонська область, самовисуванець). Херсонщина. Юліє Анатоліївно, звертаюся до вас. Ви вже другий Прем'єр-міністр, четвертий профільний міністр, який займається питаннями внутрішньо переміщених осіб. Але, на жаль, з 2023 року немає державної політики, вона не сформована

повністю щодо поводження з цими людьми. Зараз ми евакуюємо людей з Покровська, Харківської області. Куди вони мають їхати, який алгоритм дій? Ми заявляємо про це, кажемо, але, на жаль, нічого немає. Це перше питання.

Друге питання. Херсонщина, як і інші прикордонні наші регіони, які перебувають у зоні бойових дій, щоденно страждають від обстрілів. Президент був, було питання щодо посилення ППО. Давайте звернемо на це увагу. Щоденно гинуть люди. Ми про них не чуємо, але там щоденно гинуть люди.

ГОРБЕНКО Р.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги, шановна Юліє Анатоліївно! Дуже важливо на наступний день, після прийняття Державного бюджету, працювати над джерелами надходження, щоб збільшити видатки на забезпечення військовослужбовців. Дуже важливо, щоб у них були і засоби враження, і дрони в тій кількості, в якій є потреба.

Тому не треба шукати, треба робити – не боятися піднімати мита або прибирати інші статті видатків, спрямовувати ці кошти на забезпечення нашої незалежності і нашим хлопцям на фронті.

Дякую. Слава Україні!

ГОЛОСИ ІЗ ЗАЛУ. Героям слава!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Лабі Михайлу Михайловичу, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЛАБА М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 70, Закарпатська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово колезі Ігорю Марчуку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ігор Марчук. Будь ласка.

МАРЧУК І.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (одномандатний виборчий округ № 193, Хмельницька область, політична партія «Слуга народу»). Вітаю, шановні колеги, українці! За понад 30 років незалежності чули безліч абсолютно палких промов про важливість мікро, малого та середнього бізнесу, його ролі як двигуна інновацій та соціально-економічної стабільності. Це завжди звучало красиво, урочисто і піднесено. Але є одна проста правда. Попри всю риторику жодна влада так і не створила умов, у яких підприємець, людина, яка бере на себе ризики, створює робочі місця, сплачує податки і підтримує громаду, відчувала б справжню повагу держави до себе та своєї праці. Повагу не на

словах, а в конкретних пріоритетах державної політики та в рішеннях, які не ламаються під тиском ситуативних обставин.

Запроваджена в 1998 році спрощена система оподаткування стала історичним проривом, вона розкрила підприємницький потенціал нашого народу, забезпечила економічну свободу. Мільйони українців вперше відчули себе вільними й самодостатніми громадянами, чий успіх ґрунтується на особистому таланті, підприємливості та кмітливості, а не на кумівстві та патрональних мережах радянщини. Саме ця економічна свобода стала фундаментом нашої демократії. Вона дала українцям силу пройти через найважчі випробування нашої сучасної історії і сьогодні дозволяє нам вистояти у війні проти московського варвара. І ось зараз, коли ми всі так багато говоримо про єдність і відновлення довіри, хтось вирішив одноосібно визначити долю мільйонів українців, які хочуть лише одного – права на власний економічний вибір, права, гарантованого Конституцією.

Тому, шановні колеги, наш обов'язок не руйнувати, а захищати економічну свободу. Ми розуміємо важливість прийняття бюджету, який, безумовно, має бути прийнятий, але не ціною зневаги до мільйонів громадян. Уряд повинен залишити підприємців у спокої до завершення воєнного стану і нарешті зосередитися на очищенні авгієвих стаєнь на сотні мільярдів гривень: митниці, скруток, контрабанди, корупції в держзакупівлях. Шукайте резерви у корупціонерів, а не в кишнях відповідальних підприємців. Ми пересилимо!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пузійчук передає слово Цимбалюку Михайлу Михайловичу, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановний пане Голово! Шановна президіє! Шановна пані Прем'єр-міністре України! Шановні колеги! Сьогодні весь світ, у тому числі й Україна, відзначає Міжнародний день захисту людей з інвалідністю. На жаль, ця тема останніми роками для нашої держави стала дуже актуальною. Верховна Рада, влада в цілому зробили ряд серйозних кроків щодо унормування законодавчої бази забезпечення цих людей достойним життям. Але попереду в нас нові виклики, і ми повинні створити умови нашим людям з інвалідністю, а це переважно ті особи, які захищали, захищають нашу державу, щоб вони могли, як і вимагають, достойно жити і працювати, щоб не тільки держава, а й громадянське суспільство в цілому було готове жити поруч з людьми, які втратили частину свого функціоналу на війні або в інших умовах. Через те попереду в нас нові виклики, і я впевнений, що спільними зусиллями Верховна Рада виконає своє завдання, а уряд і місцева влада – своє.

Сьогодні маємо проголосувати за проект Державного бюджету України на 2026 рік. Це кошторис, за яким житиме держава наступного року. Чи є він

простим? Однозначно, ні. Але на сьогодні Кабінет Міністрів спільно з народними депутатами доопрацював деякі позитивні норми, і це добре. Спрямовується додатково 1 мільярд гривень на сили безпеки і оборони – це позитив. Ми вважаємо, вирішено питання щодо підвищення заробітної плати вчителям. Наступного року ми маємо отримати законопроект від уряду і від профспілок освітянської спільноти про те, як унормувати питання щодо навантаження. Це мають пропонувати вчителі, профспілки, а не народні депутати чи уряд в цілому. І це правильний підхід.

Але ми не вирішили питання, і звертаємося до уряду, стосовно дошкільної освіти, вірніше, того підвищення, яке обіцяють. Те саме стосується і закладів вищої освіти. Щоб не виглядало так, що викладачам, які навчають на контракті, прийдеться піднімати зарплати силами бюджетів самих навчальних закладів. Проте, ще раз кажу, позитивним є те, що проект бюджету буде ухвалений. І це...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Козак передає слово Разумкову Дмитру Олександровичу. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, за цей проект бюджету не можна голосувати. У мене враження, що парламент передивився фільм «П'ятдесят відтінків сірого». Тому що такого самознуцання і знуцання над українським народом я не бачив давно. Ви голосуватимете за порожні папірці, ви можете його помножити на два. Там немає грошей, тому що зараз немає репараційних кредитів. Там немає грошей, тому що ви закладаєте 8 мільярдів гривень від МВФ, але знаєте, що їх не буде, ви знищите український бізнес – те, що вже пропонує профільний комітет. Голосуючи і підписуючи цей бюджет, ви вводите додаткові податки для ФОП, що в ньому закладено. Це знищення ФОПів, ви вже підписуєте їм смертний вирок.

Ви вводите податок на OLX, на старі шкарпетки, щоб забезпечити уряд: на утримання уряду на наступний рік потрібно 13,5 мільярда гривень. Дохід від оподаткування товарів на OLX (податок на старий дитячий велосипед і таке інше) становитиме 14 мільярдів гривень. Ви вводите вічний військовий збір. Ви ж голосували 5 відсотків лише до кінця воєнного стану, після цього повернемося до 1,5 відсотка. Ви просто знищуєте бізнес. Де обіцянки ваші і Зеленського про те, що податки будуть зменшені до кінця війни і плюс щонайменше рік після перемоги? Хотілося б зрозуміти, якої.

Ще важливий аспект – посилки. Ви знову перекладаєте відповідальність на людей. Вони купують на маркетплейсах не тому, що добре живуть, а тому, що так, як цей проект бюджету сформований, як сьогодні існує бізнес, як ви піднімаєте податки, ви загнали людей під плінтус, в них немає грошей на забезпечення себе, своїх рідних і дітей. Так це робиться бюджетом вже котрий рік поспіль. Я про це казав у 2024 році. Тоді ви проголосували

за бюджет, в якому була дірка в 600 мільярдів гривень. У цьому році дірка – 850 мільярдів гривень, в наступному році буде дірка в 1 трильйон.

Ви голосуєте документи, які нічого не варті, але потім братимуть цей бюджет, звертатимуть у трубочку, приходитимуть до депутатів. Ви навіть не можете собі уявити, що люди з ним робитимуть. Тому що це буде колапс економіки, колапс держави, там немає жодного реального обґрунтування. Результатом такої роботи вже є заяви представників фракції монобільшості про те, що в Україні буде перевірено десятки тисяч ФОПів. Я дуже сподіваюся, що потім ці ФОПи перевірять на міцність керівництво профільного комітету.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Саврасов Максим Віталійович, депутатська фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

САВРАСОВ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Софії Федині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Софія Романівна Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Учора на зустрічі фракції «Європейська солідарність» з пані Прем'єркою, на яку вона не прийшла, бо злякалася гострих запитань, і міністром фінансів, коли ми вимагали перегляду статей проекту бюджету, які прямо пов'язані з корумпованими міністрами у чинному уряді, які були засвідчені у «Міндічгейті», Марченко кинув дуже цікаву фразу: «Що ви прив'язуєтеся до прізвищ. Прізвища – то одне, а гроші – то зовсім інше». То я вам скажу... Мене знов не слухають. То я вам, колеги, скажу, що фірма, пов'язана з Міндічем, пролобіювала постанову уряду, якою станом на зараз забороняється військовослужбовцям без клопотання командира купити собі підсумки, плитоноски, а дітям – захисні каски, наколінники, налокітники для катання на велосипедах. Це, щоб контролювати ці потоки. Ми боремося, щоб це все відмінили, бо військовослужбовці не зможуть купити собі засоби захисту і переслати їх Новою поштою. Але це малесенька частинка того, що вдалося побачити. У цьому проекті бюджету заховані страшні «хотелкі», гроші на які хтось розподілятиме в ручному режимі, і вони не йтимуть на Збройні Сили України.

Я не розумію, як ви, колеги, можете зараз погоджувати 4 мільярди гривень, яких так бракує на Збройні Сили України, на особистий піар Президента і ручне керування *Telegram*-каналами Банкової, які в цей момент

обливають брудом фракцію «Європейська солідарність» тільки за те, що вона вимагає перегляду коштів і їхнього максимального спрямування на ЗСУ. Чотири мільярди гривень «ручняка» замість того, щоб це передати на конкретні державні інституції, які могли б конкретно розподіляти кошти. Але ні, вам це не потрібно. А мені сьогодні звідусіль пишуть військовослужбовці, запитують: чи є індексація їхніх зарплат, чи буде хоч невелике підвищення, чи будуть додаткові кошти на закупівлі? Так я хочу сказати, що ми вигризли мільярди гривень тільки тому, що фракція «Європейська солідарність» блокувала, а ви тихенько дивилися. Зараз ви всі збираєтеся голосувати за цей проект Державного бюджету України на 2026 рік, який не допомагає Збройним Силам України, із якого не позабирали «Міндіч-хотелкі», які хтось із ваших, явно у тих, хто тут сидить, очолює. Думайте і майте хоч якусь совість.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Южаніна Ніна Петрівна, депутатська фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ЮЖАНІНА Н.П., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Михайлу Бондарю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бондар Михайло. Будь ласка.

БОНДАР М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 119, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Фракція «Європейська солідарність». Колеги, я також проситиму вас не голосувати за цей проект бюджету. Прошу голосувати постатейно, розбиратися, куди спрямовуються кошти в ручному режимі, щоб максимально спрямувати їх на сили оборони, на підвищення зарплат військовослужбовцям, на закупівлю амуніції. Останнє опитування показало, що 60 відсотків військовослужбовців самі купляють собі форму, амуніцію, бо не задоволені якістю того, що їм надає держава.

Також я хочу сказати і про те, що є законопроекти, нормами яких можна врегулювати багато чого в державі, спрямувати кошти, які мали б надходити до державного бюджету, на сили оборони. Наприклад, мною зареєстрований законопроект [№ 13548](#) щодо запровадження заборони на виробництво, імпорт та введення в обіг електронних сигарет. Ви, напевно, вже всі читали, що 93 відсотки ринку цих сигарет є в тіні. Підраховано, близько 10 мільярдів гривень не надходить до бюджету. Законопроект [№ 9364](#) щодо удосконалення відповідальності за незаконний обіг підакцизних товарів. Тут також мільярди гривень не надходять до бюджету. Тому, колеги, не можна голосувати за прийняття цього проекту Державного бюджету України на 2026 рік у цілому.

Звертаюся до колег, які з трибуни або на брифінгах говорили про підтримку освітян, медиків. Сьогодні, як вже колеги зазначали, День людей з інвалідністю. З цієї трибуни говорили, що соціальний пакет для таких людей також має бути збільшений. Тому закликаю голосувати постатейно, щоб бачити, де кошти спрямовуються не на Збройні Сили, а на, як вже неодноразово говорили колеги, свої *Telegram*-канали або канали, лояльні до Банкової і влади. Шановні колеги, голосуємо постатейно.

І ще одне. Як я вже сказав, сьогодні День людей з інвалідністю. Я звертався до Міністерства у справах ветеранів, Міністерства молоді та спорту з тим, що за програмою «Ветеранський спорт» хлопці і дівчата можуть отримувати допомогу, але тільки на спеціальну Дія.Картку. Це несправедливо. Багато хто із учасників бойових дій не хоче завантажувати застосунок «Дія»...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Далі замість Гринчук до слова запрошується Камельчук. Правильно? Будь ласка.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 124, Львівська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую. Шановні колеги! Українська енергосистема сьогодні працює в умовах постійних ударів по мережах і генерації. І в таких умовах вугілля залишається другим ключовим джерелом електрики після атомної генерації і критичним стабілізаційним фактором для проходження цієї зими. Ми бачили, що в минулому році видобуток на державних шахтах зріс навіть на 24 відсотки. Але цього річ ситуація змінилася, бо були прийняті неправильні управлінські рішення. Це є доказом того, що ресурсна база не винна в тому, що управлінські рішення заважають державним шахтам нормально працювати. Більше того, наша галузь як була, так і залишається під впливом, на жаль, вузьких тіньових груп та особистих інтересів окремих осіб, яких ми чули на різних плівках. Я хочу підкреслити, що в енергетичному управлінні сформувалися мережі впливу, пов'язані з керівниками як нинішніми, так і колишніми з орбіти Галуценка, Миронюка і Міндіча. Ці управлінські зв'язки мають ознаки системних рішень, які шкодили галузі, – затягування процесів, кадрова сліпота, ігнорування виробничої дисципліни та потреб трудових колективів. Тому ми потребуємо не точкового, а системного очищення енергетичної сфери від персонального впливу осіб, які не забезпечили належного рівня ефективності та прозорості. І я пропоную конкретні кроки.

Перше. Повне закриття боргів із заробітних плат і встановлення прозорих *KPI* для керівників державних шахт.

Друге. Негайне розблокування монтажу нових лав державних підприємств «Львіввугілля» і «Волиньвугілля» та спрощення закупівель критичного обладнання.

Третє. Державна програма працевлаштування шахтарів зі сходу на заході, житлові сертифікати, компенсація переїзду, адаптація і навчання на сучасних комплексах.

Четверте. Аудит і моніторинг роботи державних підприємств через відкриті дані, видобуток, готовність лави, собівартість, використання бюджетних коштів з персональною відповідальністю посадових осіб.

П'яте. Кадрова реформа управління в енергосекторі, включаючи очищення Міненерго, НАЕК «Енергоатом» та НКРЕКП від тіньових груп впливу включно з людьми Галущенко, Миронюка та Міндіча.

Ми повинні припинити імпорт вугілля, коли можемо забезпечити себе власним ресурсом. Ми повинні підтримувати робочі місця в Україні, а не в Польщі чи Австралії. Закриття перспективних шахт в період війни – це стратегічна помилка. Наше завдання – зміцнювати енергетичну автономію, а не підривати її. Україна має право на енергетичну незалежність, а наші шахти – на розвиток, модернізацію і гідні умови праці.

І останнє. Зупиніть блокування податковою службою коштів, які мали б бути спрямовані на зарплати працівників ДП «Львіввугілля». Це сором! Тисяча шахтарів сьогодні захищають Україну на фронті, їм треба зберегти робочі місця, куди вони повернуться після війни.

Дякую всім нашим захисникам і захисницям за захист. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Соболев Сергій Владиславович, фракція «Батьківщина». Це завершальний виступ. Ще є дві заяви про оголошення перерви, яку готові замінити на виступ, і перейдемо до питань порядку денного.

СОБОЛЄВ С.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Шановні колеги! Фракція «Батьківщина» дуже уважно вивчила проект Державного бюджету України на 2026 рік і кошторис. Зараз я хотів би зупинитися виключно на одному питанні, на яке, на жаль, ми не можемо дати відповідь уже декілька років, починаючи з 2014 року. Ідеться про вимушених переселенців і проект бюджету. На мій погляд, далі уникати цього питання не можна. Одинадцять років війни, майже чотири роки повномасштабного вторгнення російського агресора на територію України і мільйони зруйнованих життів. Коли це можна компенсувати доплатами, виплатами – це одна ситуація, а коли реально мільйони наших громадян втратили своє житло – це вже інша ситуація. Добре, якщо є рідня, близькі, які знайшли для них можливість далі існувати. Що робити з тими мільйонами громадян, які не можуть відшкодувати своє житло, яке розміщене на тимчасово окупованій території, в районах ведення бойових дій чи навіть у центрі міст, сіл, селищ, і було зруйновано? На мій погляд, треба негайно ухвалити декілька рішень, які так чи інакше залежать від уряду і від нашої сесійної зали.

Перше і ключове. Усі громадяни, які втратили житло в багатоквартирних будинках, повинні мати право вибору: не лише чекати на відновлення цих будинків, а й отримати сертифікат та можливість придбання житла. Якщо ми й далі будемо працювати за схемою, на мій погляд, абсолютно несправедливою аморальною, що лише ті, хто стовідсотково втратив житло в багатоквартирному будинку, мають право претендувати на житлові сертифікати, то це є несправедливо, неправильно і аморально. Тому що у людей різні ситуації: у когось є інше житло, а у когось це єдине житло, і у 95 відсотків так і є. Тому треба негайно ухвалювати рішення і включати цих людей до програми компенсації саме через житлові сертифікати. Це найкраща форма компенсації, де ти маєш можливість сам обирати собі житло, якщо бажаєш можеш докласти свої кошти. Під цю процедуру мають потрапити всі без виключення. Тільки заклавши кошти на конкретні програми проекту бюджету, ми зможемо вирішити питання мільйонів наших громадян, які втратили своє житло.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, час, відведений для виступів народних депутатів, завершився.

Шановні колеги, є дві заяви від двох фракцій з вимогою про оголошення перерви, яку готові замінити на виступ. Спочатку виступить Дмитро Олександрович, потім – Бакунець, і перейдемо до розгляду питань.

Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Ви з бюджетом забули про корупцію. До речі, цей проект бюджету ніхто не передивився і не дав передивитися, щоб прибрати всі схеми, які там позалишалися, і на телевізорах, і на стратегічних комунікаціях, і на всьому іншому. Натискаючи на зелену кнопку, ви берете відповідальність за корупцію на себе персонально, а не парламент, кожен визначатиметься сам.

Що таке боротьба з корупцією? Це не просто гасла і заяви, а реальна політична воля. Реальна боротьба з корупцією починається з себе, з найвищих кабінетів нашої держави. Перше, що треба зробити, це прийняти ряд законів, авторами яких є команда «Розумна політика».

Законопроект [№ 14269](#) про Єрмака. Норми цього законопроекту вводять під юрисдикцію НАБУ Керівника Офісу Президента, заступників, радників та всіх інших, хто сьогодні має набагато більше повноважень, ніж народні депутати і міністри.

Паралельно з цим ми будемо включати норму, яка не дозволяє окремо взятим персонажам з Офісу Президента сховатися в Збройних Силах України від

розслідувань НАБУ і перейти під іншу юрисдикцію. Думаю, це було б коректно і правильно. Сподіваюся, Руслане Олексійовичу, ви поставите це на голосування на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп, нехай вони визначаються. Якщо монобільшість не дасть на це голоси, тоді ви кришуєте корупцію.

Законопроект [№ 9659](#) щодо прирівняння відповідальності за корупцію під час воєнного стану до державної зради. Ви пам'ятаєте, про це розповідав Президент. Але він просто хотів забрати цю функцію у НАБУ і передати СБУ. Ми пропонуємо відповідальність – позбавлення волі на строк від 15 років до довічного з конфіскацією майна.

І законопроект № 14269, яким прибирається норма про «шлагбаум» Галущенко, за що ви проголосували в цьому залі, що дозволило уряду будувати схематоз на НАЕК «Енергоатом». Це треба прибрати. Ці законопроекти треба невідкладно проголосувати і показати, що парламент не толеруватиме корупцію.

Шановні колеги, якщо ви проголосуєте за цей проект бюджету в тому варіанті, в якому він є, ви продовжите всі схеми, які існували, існують і будуть існувати. Ви закладаєте на об'єкти критичної інфраструктури кошти, які не використовуються, а потім розкрадаються. Якщо хтось думає, що він сьогодні, натиснувши зелену кнопку, зробить гарну справу, то ні, треба голосувати проти, переглядати, переробляти його, щоб було реальне підняття зарплат вчителям, військовослужбовцям, підняття пенсій, зменшення зарплат в Офісі Президента, Кабінеті Міністрів, чиновникам, тоді це буде бюджет про Україну.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович, депутатська група «Довіра».

Шановні колеги, це завершальний виступ. Після цього перейдемо до розгляду питань порядку денного.

Будь ласка, Павле Андрійовичу, вам слово (*Шум у залі*). Потім – з процедури.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Львівщина, депутатська група «Довіра». Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Наша країна перебуває в стані важкої боротьби. І коли ми плануємо проект Державного бюджету, то питання забезпечення українського воїна має бути в ньому номер один, на що скеровуються всі кошти, які ви, дорогі українці, тут офіційно працюючи, сплачуєте до державного бюджету. Завдання уряду – їх розділити і точно направити на сили оборони і захисту нашої країни.

Звичайно, в проекті бюджету, який сьогодні ми розглядаємо, важливими є й ті, хто виховує молодих українців, які потім стають патріотами і на відміну від присутніх у залі можуть взяти в руки зброю і захищати нашу країну. Це я кажу про освітян, потреби яких однозначно мають бути враховані в проекті бюджету.

Користуючись нагодою, я звертаюся до вас, пані Прем'єр-міністр, до вас, шановні народні обранці. Сьогодні освіта потребує додаткових коштів. І це не лише вчителі середньої школи. Окрім середньої школи, у нас є дошкілля, позашкільна освіта, художні школи, передвища фахова освіта, профтехосвіта. Працівники, які там навчають молодих українців, точно заслуговують на підвищення заробітної плати.

Я хотів би, щоб уряд звернув увагу і на медичних сестер у школах, дошкільній освіті, на вихователів, помічників вихователів, на всі категорії наших освітян, котрим в цьому проекті бюджету ще не передбачено додаткових коштів, щоб це передбачити. Вітається, що вже з січня буде підняття заробітної плати вчителю на 30 відсотків, а з вересня мінімальна зарплата вчителя може перевищити 2,5 мінімальної заробітної плати. Це добре. Але я закликаю уряд на початку 2026 року пропрацювати нову тарифну сітку з урахуванням всіх категорій, що я назвав, окрім вчителя середньої школи, щоб дати можливість людям, які працюють у сфері виховання молодого українця, заробляти трохи більше, аніж вони заробляють сьогодні, виконуючи титанічну роботу.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні колеги, ми завершили виступи.

Шановні колеги, з процедури – Разумков, потім – Гончаренко.
Дмитре Олександровичу, що у вас з процедури? Тільки з процедури.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Руслане Олексійовичу, шановні колеги, будь ласка, хвилинку уваги! Я прошу поставити на голосування пропозицію запросити Умерова до Верховної Ради України на завтра, на 12 годину, щоб розповів, як він проводить перемовини, про що домовляється: чи про майбутнє держави і безпекові гарантії для України, чи про безпекові гарантії для Умерова. Тому що, виходячи з того, що ми чуємо від НАБУ і САП, він є на плівках. Думаю, він має дати відповідь, як проходять перемовини, за кого він переживає – за державу чи за себе, і після цього визначити, чи має він право це робити.

До речі, хотілося б зрозуміти, чи Президент давав йому відповідне доручення. Тому що згідно з указом Президента будь-які перемовини з росією були заборонені директивою.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію Разумкова. Прошу голосувати.

«За» – 103.

Рішення не прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Гончаренко – з процедури. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! Відповідно до Регламенту Верховної Ради України пропоную запросити на пленарне засідання Верховної Ради України Директора Національного антикорупційного бюро України і керівника Спеціалізованої антикорупційної прокуратури на завтра, на 12 годину, щоб вони доповіли нам про операцію «Мідас», стан розслідування справи Міндіча і плівок. Бо зараз таке враження, що хтось вирішив, що «злили» Єрмака, скинули цей мішок з піском з повітряної кулі Зеленського, і все добре, вона полетіла, як раніше. Ні, не добре. Ми знаємо, що там і оборонка, і відновлення, і медицина, інші корупційні схеми. Ми хочемо почути доповідь керівників антикорупційних органів щодо стану боротьби з корупцією, операції «Мідас», справи Міндіча і, я впевнений, Міндіча – Зеленського. Прошу поставити цю пропозицію на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Гончаренка. Прошу голосувати.

«За» – 67.

Рішення не прийнято.

Зараз – Железняк, потім – Мар'яна Безугла, Разумков, Геращенко, і все, шановні колеги. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Тут колеги наполягають на тому, щоб викликати Міндіча. Боюся, це проблематично навіть для НАБУ і САП. Тому в мене є більш конструктивна пропозиція.

Пане Голово, у нас рідкісний випадок, коли Прем'єр-міністр прийшла не на «годину запитань до Уряду», а на розгляд хоч чогось важливого.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ярослав Івановичу, що у вас з процедури?

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Якщо ви мене не будете перебивати, ви обов'язково почуєте.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Я просто уточнюю.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Я нагадаю, що український парламент разом з урядом порушує Регламент Верховної Ради України і Закон «Про Кабінет Міністрів України» – не розглядає в строк, який вже пропущений на пару місяців, Програму діяльності Кабінету Міністрів України, в народі «ePostiche». Тож у мене є пропозиція після розгляду Державного бюджету України виконати

вимоги двох законів і все-таки розглянути програму дій уряду. Затвердити її чи не затвердити – це вже рішення українського парламенту, але закон ми маємо виконати. Вношу таку пропозицію.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ярославе Івановичу. Ще раз інформую вас, порядок денний формується Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп. До її складу входять представники і вашої фракції, тому можете внести це питання в порядку, передбаченому Регламентом.

Далі Мар'яна Безугла. Після цього ще Геращенко і Разумков.

Будь ласка, Мар'яно.

БЕЗУГЛА М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Дякую. У мене дійсно процедурне питання. Перше. Ми вже голосували, парламент тоді підтримав мою пропозицію про виклик Умерова до Верховної Ради України. Чому його немає в парламенті? Тобто не виконується рішення Верховної Ради України? Чому ми його не бачимо в парламенті? Цю пропозицію було проголосовано.

Друге. Я прошу не забути про Олександра Станіславовича Сирського. Тому що те, що зараз відбулося в Офісі Президента, не розв'язує ключової проблеми – бедламу у військовому управлінні. Можливо, його прихід в парламент хоч якось зрушить ситуацію з мертвої точки. Пропоную викликати Головкама до парламенту.

А стосовно пана Умерова я не розумію, чому рішення парламенту не виконано.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію Мар'яни Володимирівни Безуглої. Прошу голосувати.

«За» – 61.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, ще Геращенко і Разумков, і перейдемо до розгляду проекту бюджету.

Будь ласка, Ірино Володимирівно.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні колеги, зараз парламент перейде до розгляду проекту Державного бюджету України на 2026 рік. На жаль, в ньому залишаються найбільш корупціогенні статті, які тільки можна. Це і пропагандистський телемарафон, замість того, аби підняти зарплати військовослужбовцям, це і нова корупція – 4 мільярди гривень на так звані стратегічні комунікації, які уряд в ручному режимі відпустить під особисту

програму Зеленського «Вовин пітчинг», щоб той роздавав ці гроші своїм пригодованим митцям...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірино Володимирівно, що у вас з процедури? Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Фракція «Європейська солідарність» вимагає розгляду проекту Державного бюджету постатейно згідно з Бюджетними висновками, аби вичистити звідти всю корупцію, лобізм, все те, що неможливе в проекті бюджету країни, яка воює, коли наступного року маємо сподіватися на власні сили щодо забезпечення Збройних Сил України.

Колеги, прошу це підтримати, щоб ми одразу голосували відповідно до Бюджетних висновків, а не в цілому.

Прошу поставити це на голосування.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Ірино Володимирівно. Це я не можу поставити на голосування, тому що процедура розгляду проекту бюджету має чітку регламентацію.

Статтею 158 Регламенту Верховної Ради України визначається чіткий порядок розгляду проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік. Тому ми будемо рухатися відповідно до статті Регламенту.

Шановні колеги, ще завершальне слово Дмитра Олександровича Разумкова, і перейдемо до розгляду проекту Державного бюджету України на 2026 рік.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую. Руслане Олексійовичу, ми не підтримали пропозицію про виклик одного керівника переговорної групи, я не розумію, як це відбулося, – 103 голоси, тоді давайте викличемо іншого керівника переговорної групи – Єрмака Андрія Борисовича. Тим паче, на нього продовжують витрачати державні кошти, і це хороше питання – чому, бо його продовжує охороняти, наприклад, Управління державної охорони України (УДО).

Тому я прошу поставити на голосування пропозицію запросити на пленарне засідання Верховної Ради України на завтра, на 12 годину, Андрія Борисовича Єрмака, який досі залишається представником держави в багатьох структурах, тому що обіймав посаду не лише Керівника Офісу Президента. Ми точно маємо право його викликати або запросити.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Дмитре Олександровичу, цитую статтю 6 Регламенту Верховної Ради України: «За процедурним рішенням Верховної Ради, прийнятим не менш як третиною голосів народних депутатів від її конституційного складу, Верховна Рада може офіційно запросити або вимагати

присутності на її пленарному засіданні будь-якої посадової чи службової особи, крім Президента України та суддів». Після 28 листопада вказана вами особа не має статусу посадової чи службової, тому не підпадає під цю норму... *(Шум у залі)*. Він не є... Шановні колеги, все.

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного я пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність особистої картки у пульті, що знаходиться на вашому робочому місці.

Нагадую, необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосувань на табло.

Шановні колеги, прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

Проголосували: за – 253, проти – 10, утрималися – 2. Усе, як завжди. Демократія, як вона є.

Шановні колеги, перелік питань, узгоджений Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп, вам надано.

У засіданні Верховної Ради України беруть участь Прем'єр-міністр України Юлія Анатоліївна Свиріденко та міністр фінансів України Сергій Михайлович Марченко. Прошу привітати.

Шановні народні депутати, переходимо до розгляду проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» ([№ 14000](#)) у другому читанні.

Відповідно до статті 158 Регламенту Верховної Ради України, висновку Комітету з питань бюджету пропонується наступна процедура розгляду цього питання, узгоджена Погоджувальною радою депутатських фракцій і груп: доповідь міністра фінансів України щодо доопрацьованого з урахуванням Бюджетних висновків Верховної Ради України проекту Державного бюджету України на 2026 рік – до 10 хвилин; відповіді міністра фінансів України на запитання народних депутатів – до 15 хвилин; доповідь голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету – до 3 хвилин; відповідь голови комітету на запитання – до 4 хвилин; виступ народного депутата України, члена Комітету з питань бюджету, з окремою думкою – до 1 хвилини; виступи представників депутатських фракцій і груп – до 24 хвилин (по 3 хвилини на виступ); виступи народних депутатів – до 9 хвилин (3 хвилини на виступ); оголошення про припинення обговорення та повідомлення про кількість промовців, які виступили і які записалися на виступ, заключні слова міністра фінансів України та голови комітету – до 3 хвилин. Усього... *(Шум у залі)*. Я сказав. Якби ви слухали, то почули б. Усього – до 75 хвилин.

Шановні колеги, немає заперечень? Тоді переходимо до розгляду питання.

На трибуну для доповіді запрошується міністр фінансів України Сергій Михайлович Марченко. Будь ласка, до 10 хвилин.

МАРЧЕНКО С.М., *міністр фінансів України.* Шановний Руслане Олексійовичу! Шановні народні депутати! Вашій увазі пропонується доопрацьований до другого читання проект Державного бюджету України на 2026 рік. Це головний фінансовий документ країни. Ми досить ретельно доопрацьовували цей документ з урахуванням висновків та пропозицій Верховної Ради України до проекту закону. У результаті 15 пунктів – враховані, 5 пунктів – враховані частково. Ми зробили максимально якісну роботу разом з бюджетним комітетом, іншими комітетами, і ця версія проекту Державного бюджету є гармонійною, збалансованою, враховує політичні і необхідні якісні зміни від депутатського корпусу.

Разом з тим бюджет зберігає основні пріоритети, передбачені під час подання проекту. Насамперед це забезпечення фінансування сектору безпеки і оборони, освіти, соціального захисту громадян, які потребують підтримки держави, забезпечення необхідного обсягу видатків на медицину, стимулювання розвитку економіки та бізнесу. Документ є збалансованим. Хочу нагадати, ми вимушені зберігати великий дефіцит проекту бюджету, тому що в нас є і продовжується військова агресія російської федерації, ми ведемо війну, що забирає основний ресурс, формує наші ключові потреби.

Основні параметри проекту бюджету до другого читання: доходи державного бюджету становлять 2 трильйони 918 мільярдів гривень, у тому числі загальний фонд – 2 трильйони 625 мільярдів гривень, спеціальний фонд – 293 мільярди гривень.

У проекті Державного бюджету України на 2026 рік до другого читання збільшено доходи, зокрема за рахунок врахування надходжень від підвищення ставки податку на прибуток для банків, інших підприємств з 25 відсотків до 50 відсотків. Ми розраховуємо, таке рішення буде прийнято, і це дасть змогу отримати додатково 30 мільярдів гривень.

Передбачається зарахування до спеціального фонду надходжень від податку на прибуток, які мали надходити до місцевих бюджетів, у розмірі 4,3 мільярда гривень та збільшення надходжень дивідендів від ПАТ «Українська фінансова житлова компанія» – 1,3 мільярда гривень.

Видатки проекту Державного бюджету України на 2026 рік становлять 4 трильйони 781 мільярд гривень, із них загальний фонд – 4 трильйони 393 мільярди гривень, спеціальний фонд – 388 мільярдів гривень.

До другого читання збільшено видатки на резервний фонд на 19 мільярдів гривень. Заплановано поетапне збільшення фінансування на оплату праці педагогічних та науково-педагогічних працівників, на придбання пасажирських вагонів, реалізацію житлової політики держави, компенсацію майнових втрат суб'єктам господарювання через воєнні ризики на 1 мільярд гривень. Додатково

передбачено 1 мільярд гривень на облаштування безпечних умов у дитячих садках, 500 мільйонів гривень – на відновлення освітньої спроможності закладів вищої освіти, 500 мільйонів гривень – на реконструкцію Харківської обласної дитячої лікарні, 500 мільйонів гривень – на житло для внутрішньо переміщених осіб. Також враховано ряд пропозицій головних розпорядників коштів державного бюджету щодо перерозподілу видатків, зміни назв бюджетних програм та уточнення текстової частини проекту бюджету.

До другого читання граничний обсяг дефіциту збільшено майже на 6 мільярдів гривень – до 1,9 трильйона гривень, здебільшого завдяки реалізації проектів міжнародних фінансових організацій (МФО). Таким чином рівень дефіциту проекту Державного бюджету становить 18,5 відсотка валового внутрішнього продукту.

Як я вже зазначав, головний пріоритетний напрям видатків – сектор безпеки і оборони. На нього спрямовується 2 трильйони 806 мільярдів гривень або 27,2 відсотка валового внутрішнього продукту. Фінансування відбувається із загального фонду (2 трильйони 495 мільярдів гривень), спеціального фонду (281 мільярд гривень) та державних гарантій (30 мільярдів гривень). Видатки загального фонду спрямовуватимуться насамперед на грошове забезпечення військовослужбовців (1 трильйон 273 мільярди гривень), озброєння та військову техніку (709 мільярдів гривень).

Другий пріоритет цього проекту бюджету – сектор освіти. І я дякую народним депутатам за якісну роботу з доопрацювання цього напрямку. Суттєвий ресурс додано на сектор освіти. В урядовому проекті Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» передбачалося 75 мільярдів гривень, у процесі доопрацювання в бюджетному комітеті разом з народними депутатами за пропозицією Комітету з питань освіти, науки та інновацій ми додатково спрямовуємо ще 4,8 мільярда гривень, що дозволить виконати завдання щодо підвищення оплати праці педагогів, вчителів не тільки в школах, а й в цілому у секторі освіти. Крім того, передбачається на: розширення реформування харчування – 14 мільярдів гривень, підвищення розміру академічних стипендій – 6,6 мільярда гривень, придбання підручників для школярів – понад 2 мільярди гривень. Разом з тим передбачені проекти розвитку для Міністерства освіти і науки на суму 17 мільярдів гривень.

Третій пріоритет – соціальна підтримка громадян. На це передбачено майже 470 мільярдів гривень, із них на програми підтримки українських сімей з дітьми спрямовується 24,5 мільярда гривень, зокрема на: підвищення одноразової виплати при народженні дитини з 10 тисяч гривень до 50 тисяч гривень, збільшення розміру щомісячної допомоги для догляду за дитиною до 7 тисяч гривень, реалізацію інших програм відповідно до прийнятого вами закону.

Крім того, будуть профінансовані: виплати пенсій та доплати через Пенсійний фонд обсягом понад 250 мільярдів гривень; соціальні допомоги та різні соціальні виплати, в тому числі допомогу внутрішньо переміщеним особам

у розмірі 133 мільярди гривень; пільги та субсидії на суму понад 42 мільярди гривень; підтримка осіб з інвалідністю та протезування у розмірі 10 мільярдів гривень; загальнонаціональні соціальні послуги у розмірі 2,4 мільярда гривень.

Наступний пріоритет – ветеранська політика. На неї передбачається 19 мільярдів гривень. У 2026 році на цей напрям показник збільшився на 6,3 мільярда гривень порівняно з 2025 роком. Видатки спрямовуються на: компенсацію за житло ветеранам з інвалідністю I та II групи – 5,7 мільярда гривень, заходи з підтримки та допомоги ветеранам – 4 мільярди гривень; забезпечення фахівців із супроводу ветеранів війни – майже 3 мільярди гривень; створення та функціонування ветеранських просторів – понад 1 мільярд гривень.

Наступний пріоритет – охорона здоров'я. На цю сферу передбачається близько 260 мільярдів гривень. Порівняно з бюджетом 2025 року це на 39 мільярдів гривень більше. Тобто сфера медицини залишається пріоритетною, і ми на неї спрямовуємо додаткові кошти. Зокрема передбачається на: програму медичних гарантій – 192 мільярди гривень; централізовану закупівлю ліків – понад 17 мільярдів гривень; скринінг здоров'я (програма чекап) для людей віком 40 плюс років – додатково 10 мільярдів гривень; публічні інвестиційні проекти у сфері медицини – 19 мільярдів гривень.

На підтримку економіки та бізнесу передбачено 52 мільярди гривень. Після першого читання додатково було спрямовано 1,3 мільярда гривень. Це і збереження компенсації кредитів за програмою «Доступні кредити 5-7-9%» через фонд розвитку підприємництва – 18 мільярдів гривень, і забезпечення житлом громадян за програмою «ЄОселя» – 17 мільярдів гривень, і активні програми підтримки бізнесу, гранти, індустриальні парки, інші програми – близько 5 мільярдів гривень.

На агропромисловий комплекс передбачено понад 14 мільярдів гривень. Порівняно з 2025 роком є збільшення на 4,5 мільярда гривень. Це і фінансова підтримка сільгоспвиробників, і підтримка фермерів, і гуманітарне розмінування сільськогосподарських земель, інші програми.

На завершення свого виступу хотів би до вас звернутися з проханням підтримати проект Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік». Ми зараз знаходимося в досить непростих перемовинах. Нам потрібен сигнал, який покаже, що у нас є бюджет, є ефективна взаємодія між урядом і парламентом, є підтримка уряду в тих рішеннях, які пропонуються, є розуміння того, що є погоджений бюджет, узгоджений з нашими партнерами. Це дозволить нам вести ефективні переговори, перемовини з нашими партнерами щодо отримання дуже необхідних коштів для збалансування бюджету.

Хочу нагадати, що нам потрібно на наступний рік згенерувати додатково від міжнародних партнерів понад 45 мільярдів доларів США. Тому сам проект бюджету, ефективне голосування за нього дуже необхідні. Я прошу вас знайти мужність і підтримати цей документ сьогодні, дати нам змогу продовжити нашу роботу.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Переходимо до запитань.

Прошу народних депутатів записатися на запитання до доповідача. Нагадую, до 1 хвилини – на кожне усне запитання та до 2 хвилин – на відповідь на нього.

Вікторія Сюмар, депутатська фракція «Європейська солідарність».

СЮМАР В.П., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане міністре! У мене такі запитання до вас. Чому уряд так і не знайшов в собі мужності зараз постатейно розглядати цей проект бюджету, як передбачається Регламентом Верховної Ради України і законами України? Чому уряд і ви особисто не знайшли в собі мужності розподілити відповідно до закону 4 мільярди гривень, які ви виділяєте на стратегічні комунікації, на конкретні інституції, які цими комунікаціями мають займатися, – Державне агентство України з питань кіно, Український культурний фонд, Український інститут книги і таке інше? Чому ми не можемо знайти мужність прибрати з проекту бюджету схеми імені Міндіча? Чому ми хочемо використовувати державний бюджет як власну кишеню і власний бюджет, щоб потім робити різні президентські програми, фактично займатися піаром влади? Чому у вас не вистачає мужності робити все в інтересах українського народу, а не в інтересах власного піару?

МАРЧЕНКО С.М. Шановна народний депутате пані Вікторіє, дякую вам за ваші запитання. Я вважаю, вчора ми з вами провели досить конструктивну комунікацію, почули застереження, які фракція «Європейська солідарність» висловила до проекту бюджету, в тому числі в тих питаннях, на яких ви щойно наголосили. Коротко зупинюся на ваших пропозиціях.

Постатейне голосування проекту бюджету є деструктивним, тому що це передбачає його повне розбалансування і необхідність понад 80 одномоментних голосувань за кожну статтю. Якщо хоч якась стаття проекту бюджету не буде підтримана, це автоматично означає, що бюджет має бути перебалансований і відправлений в бюджетний комітет на доопрацювання. Тому вважаємо таку практику на даному етапі деструктивною, ми не готові до такої процедури.

Хочу вам нагадати, що за понад 30 років історії бюджетування України до такої практики ми ніколи не зверталися. Я закликаю народних депутатів не спекулювати цим, тому що бюджет країни – це не чийсь особистий бюджет.

З приводу інших програм. Як вже було зазначено, на даному етапі ми маємо назву програми, якою передбачається поширення українського контенту у сфері кіно, музики, театрів, щоб це була боротьба з пропагандою, боротьба з засиллям російської мови. Ідеться не про комунікації, а про широку програму, про що ми з вами дискутували. Думаю, в процесі реалізації можна буде побачити ефективність цієї програми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна, депутатська група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). Сергію Михайловичу, скажіть, будь ласка, чи закладено в проекті Державного бюджету на 2026 рік кошти на окуповані громади? Яка сума закладена і для чого? Це перше запитання.

І друге запитання. Скажіть, чому не знайшли або, можливо, знайшли кошти на підняття заробітних плат для наших військовослужбовців? Це ключове питання, яке ставлять наші військові на фронті. Вони запитують: як можна за зарплату військовослужбовця в розмірі 20 тисяч 100 гривень забезпечити сім'ю, дітей і ризикувати своїм життям?

МАРЧЕНКО С.М. Анно Костянтинівно, дякую вам за ваше запитання. Я добре пам'ятаю нашу з вами дискусію, коли ми голосували за бюджет 2025 року, за зміни до нього. Була ваша пропозиція розглянути питання бюджетів окупованих територій і знайти ефективне спрямування коштів цих бюджетів. Ми почули вас, а також інших народних депутатів, і залишки, які є на рахунках бюджетів окупованих територіальних громад, будуть спрямовані на закупівлю житла для громадян внутрішньо переміщених осіб цих громад для вирішення їхніх конкретних задач. Звичайно, цих коштів буде недостатньо, але це, як мінімум, вирішить деякі питання і дозволить нам зрушити з тієї точки, де ми зараз знаходимося. На ці цілі передбачено 14 мільярдів гривень. Тобто ваша пропозиція знайшла відображення.

З приводу збільшення грошового забезпечення військовослужбовців. Ми вважаємо, це питання має вирішуватися комплексно, відповідно до наявності коштів у бюджеті сектору безпеки і оборони. Як я вже зазначав у своєму виступі, на сьогодні в проекті бюджету передбачено 1,3 трильйона гривень на грошові виплати військовослужбовцям. Ми вважаємо, ефективне використання цих коштів є запорукою збільшення нашої спроможності. Що маєтсья на увазі? Переспрямування коштів на бойові підрозділи, на ті підрозділи, які здійснюють захист на першій лінії, можна здійснити в рамках цих коштів, зекономивши їх з інших напрямів, які на сьогодні неактуальні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Славицька Антоніна Керимівна. Будь ласка.

СЛАВИЦЬКА А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Прошу передати слово колезі Вороньку Олегу Євгеновичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Воронько. Будь ласка.

ВОРОНЬКО О.Є., член Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (одномандатний виборчий округ № 103, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги, пане міністре! У прийнятому за основу проекті Державного бюджету було передбачено збільшення оплати праці вчителів на 50 відсотків та зростання зарплат лікарям первинки та екстреної служби. Чи збережено це підвищення до другого читання? Дякую за відповідь.

МАРЧЕНКО С.М. Олегу Євгеновичу, дякую за ваше запитання. Як я вже зазначав у своєму виступі, освіта залишається пріоритетом. П'ятдесяти відсоткове зростання заробітних плат збережено. Більше того, в процесі дискусії з народними депутатами, фракціями, групами, Комітетом з питань освіти, науки та інновацій Комітетом з питань бюджету до другого читання на забезпечення цього напрямку додатково спрямовано 4,8 мільярда гривень. Тобто в цьому проекті бюджету є пріоритетом суттєве збільшення заробітних плат вчителів. Це буде зроблено відповідно до тих заходів, які ми передбачили.

Так само це стосується і сфери медицини. Кошти, які були закладені ще на початковому етапі, збережені для екстреної допомоги (екстренка) та первинної ланки (первинка). Ми вважаємо, що це дозволить суттєво посилити зазначені ланки. Тобто після військової сфери і освіта, і медицина залишаються в пріоритеті уряду, і ми активно над цим працюємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Бакунець Павло Андрійович, депутатська група «Довіра». Будь ласка.

БАКУНЕЦЬ П.А. Депутатська група «Довіра», Львівщина, прикордоння. Добрий день, шановний пане міністре, шановні колеги! Я хотів би, аби ви, пане міністре, з трибуни чітко сказали, чи буде збережено 64 відсотки ПДФО для місцевих бюджетів у 2026 році, чого вимагали багато колег народних депутатів-мажоритарників. Це перше.

І друге. Скажіть чітко з трибуни, на скільки буде підвищено заробітну плату вчителям середньої школи і тим, хто працює у закладах позашкільної освіти, професійної технічної освіти – ПТУ, коледжах, які є в наших громадах. Прошу дати відповідь.

МАРЧЕНКО С.М. Павле Андрійовичу, дякую за ваше запитання. Дійсно, в процесі розгляду проекту Державного бюджету в бюджетному комітеті прийнято рішення щодо збереження 4 відсотків ПДФО за місцевими громадами, щоб ці кошти були спрямовані на компенсацію різниці в тарифах, яка зараз є в енергомережі. Ми сподіваємося, місцеві бюджети, які отримують ці 4 відсотки, ефективно розпорядяться ними: вирішуватимуть насамперед

критичні питання місцевих громад у сфері житлово-комунального забезпечення та енергопостачання, а не спрямовуватимуть ці кошти на інші цілі, не передбачені або не забезпечені цільовими напрямками.

З приводу заробітних плат освітян. Зараз проектом бюджету передбачається зростання заробітних плат вчителів з 1 січня – у середньому з 16 тисяч 700 гривень до 21 тисячі 700 гривень, а з 1 вересня відповідно до прийнятих рішень зазначена сума становитиме близько 30 тисяч гривень. Розрахунки тривають. Це залежатиме від того, які постанови і рішення прийме уряд. Ресурс ми забезпечили достатній. За нашими розрахунками, в середньому заробітна плата вчителя збільшиться на 10 тисяч гривень у місяць.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Синютка Олег Михайлович. Будь ласка.

СИНЮТКА О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Ніні Петрівні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Ніно Петрівно.

ЮЖАНІНА Н.П. Сергію Михайловичу, після роботи місії МВФ в Україні, на їхньому сайті з'явилася інформація, що прийняття Державного бюджету України на 2026 рік є вкрай необхідним, але слід докласти всіх зусиль, щоб уникнути неефективних витрат. Ви цього не зробили, ви вкотре будете обманювати наших партнерів, бо щонайменше 68 мільярдів гривень, про які ми вчора говорили, ви залишили на «потрібно», а, може, «нехай буде». А це все тому, що не відставили уряд пані Свириденко. Якби ви всі пішли і подумали над тим, що треба зверстати новий бюджет, тоді було б про що говорити зараз. А так ми розглядаємо бюджет Міндіча і компанії, які повністю впливали на роботу уряду. Ось що тепер маємо.

Можете не відповідати, ми вчора все почули. Ви не хочете переглядати, але цікаво, хто підписав оці всі запити до вас щодо 4 мільярдів гривень, 12 мільярдів гривень на дороги і таке інше.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, пане Сергію, ваша відповідь.

МАРЧЕНКО С.М. Дякую, Ніно Петрівно, за запитання. І знову я підкреслю, що ми відкриті. Ми розуміємо критику, яку ви формуєте, і ті питання, які піднімаєте, зрозумілі, на них є відповідь.

У зазначених вами пропозиціях звучать, наприклад, дороги. Відповідно до розрахунків у нас недостатньо коштів на збереження і утримання мережі

доріг насамперед на прифронтових територіях, і ми вимушені постійно використовувати резервний фонд для дофінансування доріг.

Хочу сказати, ми не фінансуємо дороги, які сьогодні не забезпечують безпеку і оборону. Фінансування спрямовується насамперед на ті дороги, які погоджені Міністерством оборони, бо забезпечують евакуацію поранених, довозення відповідних засобів та сил сектору безпеки і оборони. Звичайно, можна довго про це дискутувати, але я визначався б щодо того, що проект бюджету в нас збалансований, і кошти, яких, можливо, недостатньо на цей сектор, ми передбачили.

З приводу інших видатків. Це питання не неефективності, а відповідної політики. Уряд діє в межах повноважень, у нас є політики, які маємо забезпечити. Ми не можемо просто звернути якісь політики, тому що вважається, що це може бути не настільки якісно спрямовано, як ви вважаєте. У процесі виконання, думаю, ви зможете оцінити ефективність.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. І завершальне запитання. Павленко Ростислав Миколайович. Будь ласка.

ПАВЛЕНКО Р.М., член Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дякую. Прошу передати слово Ірині Геращенко.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Шановні українці, вже є кілька звітів Єврокомісії і резолюцій Європарламенту, де критикується ДБР, яке негайно потрібно перезапустити, телемарафон, на який витрачаються кошти, які повинні спрямовуватися на Збройні Сили України. Уряд країни, яка є кандидатом в члени ЄС, мав би врахувати всі висновки Європейської комісії, Європейського парламенту в проекті Державного бюджету України на 2026 рік.

Учора ми мали зустріч з паном Марченком, де він заявив, що в нас катастрофа із західною допомогою, ми можемо залишитися без коштів. Але ви зараз бачите, як вперто міністр фінансів країни, яка воює, захищає марафон і стратегічні комунікації «на ручняку», щоб давати конверти *Telegram*-каналам імені Єрмака, Міндіча, Литвина, Зеленського і обгажувати антикорупціонерів, опозицію.

Пане міністре, вам буває соромно. Навіщо вам телемарафон, навіщо вам ця пропаганда?

МАРЧЕНКО С.М. Дякую, Ірино Володимирівно, за запитання. Я прекрасно розумію вашу критику. Дякую за конструктивний діалог, який

вчора відбувся, ми багато чого почули, отримали від вас сигнали, досить зважені, професійні, збалансовані з урахуванням політики вашої фракції.

З приводу застережень, які ви зазначаєте, у звіті Європейської комісії. Ми не фінансуємо якісь органи, базуючись на певних політичних переконаннях. У нас є певні чіткі розрахунки, в тому числі й ті, які застосовуються до фінансування відповідних правоохоронних органів. Якщо в нас є прийняті закони, які маємо забезпечити статтями бюджету, ми їх забезпечуємо. Бюджет не є інструментом, щоб іноді визначати заробітну плату, політику у сфері правоохоронних органів. Ця політика вже чітко визначена іншими законами, і ми маємо її профінансувати.

З приводу застережень щодо фінансування телемарафону, інших програм. Ви знаєте, з початку ведення бойових дій кошти передбачалися на формування суспільної думки, тому що було зрозуміло, що це потребує певних зусиль, у тому числі в інформаційному просторі. Ми продовжуємо цю політику, починаючи з 2022 року. Обсяг коштів, закладений на цю програму, становить 0,7 мільярда гривень. Це незначний показник порівняно з тими зусиллями, які ми докладаємо для того, щоб формувати відповідну інформаційну політику.

Дякую. Сподіваюся на вашу підтримку проекту Державного бюджету, незважаючи на критику.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Сергію Михайловичу.

Шановні колеги, на трибуну для доповіді запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Роксолана Андріївна Підласа.

Роксолано Андріївно, нагадую, що у вас виступ до 3 хвилин. Після цього, колеги, запитання до доповідача – 4 хвилини. Будь ласка.

ПІДЛАСА Р.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Сподіваюся, я швидше вклядуся в регламент, щоб ми могли перейти до голосування. Сьогодні хочу вас поінформувати про роботу бюджетного комітету, про ті зміни, які ми внесли до тієї редакції проекту Державного бюджету на 2026 рік, яку подав уряд.

Перше. Ми додали місцевим бюджетам 4 відсотки податку на доходи фізичних осіб. Тепер 64 відсотки ПДФО спрямовуватимуться до місцевих бюджетів. Крім того, ми встановили цільове спрямування цих додаткових коштів на проведення розрахунків за енергоносії та погашення заборгованості з різниці в тарифах на ці енергоносії, щоб місцеві влади мали можливість не підвищувати тарифи на комунальні послуги для населення. Відповідно, щоб збалансувати ці втрати державного бюджету, ми виключили субвенцію на різницю в тарифах на суму 15,2 мільярда гривень.

Друге. Додатково 1 мільярд гривень ми додали на закупівлю зброї та військової техніки для Збройних Сил України і 244 мільйони гривень – на Бюро економічної безпеки, бо розуміємо, що боротьба з тіньовою економікою

і збільшення доходів державного бюджету є ключовою задачею уряду на наступний рік.

Третє. Зарплати вчителів. Хочу вас поінформувати, що запропонована норма залишається в тій редакції, яку запропонував уряд, – збільшення заробітних плат для вчителів передбачається з 1 січня – на 30 відсотків, з 1 вересня – на 20 відсотків. При цьому жодних змін до структури оплати праці ми не підтримали. Тобто ніякого звуження трудових прав вчителів або збільшення годин, які вчитель має відпрацювати на одну ставку, не буде. Водночас ми закладаємо близько 5 мільярдів гривень на програму підвищення престижності праці педагогічних працівників, щоб мати змогу протягом року підвищити заробітні плати вчителів ще більше.

Прошу народних депутатів підтримати проект Державного бюджету України на 2026 рік і проголосувати – за.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роксолано Андріївно.

Прошу народних депутатів записатися на запитання до голови комітету. Нагадую, до 4 хвилин: 1 хвилина – на запитання, 1 хвилина – на відповідь.

Ніна Петрівна Южаніна, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Прошу передати слово Олексію Гончаренку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олексій Олексійович Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Дякую. Перше запитання щодо ремонту доріг. Ми обговорювали, що має бути ремонт доріг тільки там, де це потрібно військовослужбовцям, тобто на прифронтовій території, для підвезення бойових комплектів техніки, вивезення поранених. Ми не бачимо цього в проекті бюджету. Я хочу, щоб на всю країну прозвучало, що ремонт доріг може бути тільки там, де це потрібно нашим захисникам, усі інші видатки є неефективними.

Друге запитання щодо зарплат військовослужбовців. Можна десять разів сказати: ви там щось всередині перерозподіляйте, але на цю хвилину в цьому проекті бюджету не заплановане підвищення грошового забезпечення військовослужбовців, і це – ганьба. Є підвищення стосовно прокурорів, працівників ДБР, інших окремих напрямів, а для військовослужбовців, завдяки кому ми тут з вами сидимо, завдяки кому ще стоїть наша держава, немає. Хочеться почути вашу думку.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Роксолано Андріївно, ваша відповідь.

ПІДЛАСА Р.А. Я погоджуюся, що уряд має докладати максимальну кількість зусиль і вишукувати ресурси для підвищення зарплат

військовослужбовців, насамперед тих, які перебувають на передовій. Упевнена, коли ми забезпечимо фінансування дефіциту бюджету, а ви знаєте, наразі це 45,5 мільярда доларів, то зможемо говорити про збільшення видатків на оборону. Ми однозначно будемо вносити зміни до державного бюджету в наступному році, я в цьому впевнена майже на 99 відсотків, ці зміни стосуватимуться насамперед збільшення видатків, як на закупівлю зброї та дронів, так і на підвищення зарплат військовослужбовців.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Аліксійчуку Олександровичу Васильовичу, фракція «Слуга народу».

АЛІКСІЙЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 154, Рівненська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, Руслане Олексійовичу. Я хотів би подякувати Роксолані Андріївні, міністру фінансів Сергію Марченку і уряду за такий збалансований підхід до формування бюджету, за знаходження тих компромісів, які ще вчора здавалися неможливими. Я маю на увазі підтримку наших вчителів, кошти на підвищення зарплат для викладацького складу закладів вищої освіти. Попереду ще є виклики щодо збільшення і розподілу зарплат для наших військовослужбовців, як у частині нарахувань для тих, хто перебуває безпосередньо на фронті, так і в частині загального перегляду, коли ми знайдемо за допомогою наших донорів ресурси на наповнення державного бюджету. Сьогодні дякую. Проект бюджету зараз виглядає збалансованим, наскільки це можливо. Давайте його підтримаємо і проголосуємо.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Будь ласка, позиція комітету.

ПІДЛАСА Р.А. Дякую за запитання. Я хотіла б підтвердити вашу думку і сказати, що під час розгляду проекту Державного бюджету в першому читанні ми всі спільно підтвердили врахування поправки Голови Верховної Ради України Стефанчука Руслана Олексійовича, якою передбачається підвищення заробітних плат викладацького та педагогічного складу у закладах вищої освіти на 50 відсотків. Ми проконтролювали, щоб уряд врахував норму цієї поправки. І вони, завдяки нам з вами, шановні народні депутати, додали 6,6 мільярда гривень на підвищення заробітних плат викладачів у закладах вищої освіти.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роксолано Андріївно. Усе, час завершився. Прошу вас зайняти своє місце.

Шановні народні депутати! Відповідно до пункту 3 частини першої статті 30 частини другої статті 32 Регламенту Верховної Ради України слово для оголошення окремої думки надається народному депутату члену Комітету з питань бюджету Гончаренку Олексію Олексійовичу.

Будь ласка, Олексію Олексійовичу, до 1 хвилини.

ГОНЧАРЕНКО О.О. За цей проект Державного бюджету голосувати не можна, тому що в ньому немає ключового – підвищення зарплат військовослужбовців. Балачки, те, що тут розповідають, що щось там шукають всередині – це все байки і локшина на вуха. Немає підвищення зарплат військовослужбовців.

Я звертаюся до Прем'єр-міністра з вимогою вирішити це питання, бо інвестувати в зарплати військовослужбовців (це саме інвестиція, а не видатки) – це інвестиція в існування держави. Якщо військовослужбовцям не підвищити зарплати, все інше можна навіть не розглядати, бо не буде чим і кому їх платити.

Тому голосувати за такий бюджет без збільшення зарплат військовослужбовців не можна. Ми маємо обов'язково це зробити, щоб просто врятувати країну. Ті, хто на це заслуговує, сьогодні нічого не отримає.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, прошу записатися на виступи від депутатських фракцій і груп. Нагадую, 3 хвилини на виступ від кожної фракції і групи.

Від депутатської фракції «Європейська солідарність» Никорак Ірина Петрівна. Вона передає слово Ірині Володимирівні Геращенко. Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Дорогі українці! Учора представники монобільшості масово в соцмережах ридали, витирали сльози і соплі від того, що їм заважає працювати блокування фракції «Європейська солідарність». Сьогодні ви маєте молитися, аби ми блокували трибуну, тому що зараз кожен із вас особисто візьме на себе відповідальність за цей проект Державного бюджету на 2026 рік, де ви будете голосувати за підвищення зарплат працівникам ДБР, Генпрокуратурі, за збільшення бюджету Офісу Президента. Єрмака звільнили, але ж бюджети потрібні, саміти миру ще не всі провели, не всі *Telegram*-канали ви ще проплатили з корупційних ваших коштів. Ви, кожен із вас, зараз голосуватимете за телемарафон, за оцю пропаганду в стилі «скабеевщини», за «колективну Наталочку». Ви зараз роздасте 4 мільярди гривень, які можна було б спрямувати на військовослужбовців, на так звані стратегічні комунікації, за якими ховається насправді підкуп лояльних блогерів, оцих позитивних блогерів Банкової та інших «культур-мультур» із серії серіалу «Слуга народу», щоб Зеленський вручав їм ці свої гранти.

Сьогодні ми, фракція «Європейська солідарність», спеціально дамо вам можливість натиснути кнопку, аби вся країна побачила вашу відповідальність за

те, як ви будете голосувати. Наша команда протягувала цьому парламенту руку допомоги, щоб відновити суб'єктність, попрацювати над бюджетом, вичистити все гівно з корупційних і лобістських статей і спрямувати всі кошти на Збройні Сили України. Ви ридаєте, один «слуга», я забула його прізвище, приніс в комітет закордонних справ проект постанови з вимогою про те, щоб наші партнери ще напряду фінансували Збройні Сили України. Та ви розумієте, що ваш «Міндічгейт» підірвав підтримку України, що у нас зараз величезна діра в бюджеті і величезний знак питання, чи дасть нам Європа хоч якісь кошти на утримання нашої соціальної сфери. Замість того, аби включити мізки, якщо вони у вас є, подумати, як ми маємо з вами сьогодні підтримати Збройні Сили, ви в цей проект бюджету пхаєте ДБР, ДУС, прокуратуру, через інфляцію ви піднімаєте зарплати чиновникам, і нуль копійок на Збройні Сили України. Ви знаєте, що там у вас така дірка, що гроші на армію у вас закінчаться вже в травні цього року, і це в кращому випадку, а в гіршому – вже в березні.

Тому, шановні колеги, якщо у вас є відповідальність, ви не можете одразу голосувати за проект бюджету. Розглядаємо постатейно, вичищаємо всю корупцію, весь «ермакізм», весь «міндічизм», щоб розбалансувати цей проект бюджету і до другого читання внести його відповідальним...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від депутатської групи «Відновлення України» Гнатенко Валерій Сергійович. Будь ласка.

ГНАТЕНКО В.С., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 49, Донецька область, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Шановний пане Голово! Шановні колеги! Ми розглядаємо проект Державного бюджету України на 2026 рік у найскладніших умовах з моменту проголошення незалежності України. Війна триває і всі параметри державних фінансів мають будуватися з урахуванням безпекових ризиків і необхідності стабільного забезпечення нашої оборони.

Саме тому у проекті бюджету ключовим пріоритетом залишається сектор безпеки і оборони. Видатки на нього перевищують 2,8 трильйона гривень. Це не просто цифра, це гарантія того, що всі, хто захищає нашу державу, матимуть фінансовий ресурс для виконання цих завдань. Депутатська група «Відновлення України» повністю підтримує такий підхід.

Пропонується збалансований документ, який не звужує соціальні та гуманітарні складові, значно зросли ресурси на освіту, охорону здоров'я, соціальний захист, підтримку внутрішньо переміщених осіб. У проекті бюджету закладено збільшення державних соціальних стандартів, що є важливим сигналом для громадян в умовах тривалого воєнного стану.

Окремо хочу наголосити, що підтримка економіки теж присутня в цьому проекті бюджету: передбачено суттєві видатки на програму розвитку бізнесу, зокрема фінансування Фонду розвитку підприємництва, на програми доступного

кредитування, підтримку фермерів, грантових програм для створення та розширення бізнесу. Такі інструменти допомагають підприємствам вистояти та створювати робочі місця попри всі виклики воєнної економіки.

Важливим елементом є взаємодія державного та місцевих бюджетів. На 2026 рік місцевим бюджетам передбачено понад 241 мільярд гривень трансфертів. Це дає громадянам можливість забезпечувати базові послуги, утримувати критичну інфраструктуру, реалізовувати місцеві програми підтримки людей та бізнесу. Зростає і фінансування проектів відновлення, включно з інфраструктурою, житловими об'єктами, комунальними мережами, критично важливими для повернення громадян і розвитку територій.

Також передбачено 35 мільярдів гривень на резервний фонд, що є необхідним у ситуації підвищеної невизначеності. Це надає можливість оперативно реагувати на непередбачені виклики, в тому числі пов'язані з воєнними діями.

Проект Державного бюджету на 2026 рік базується на реалістичному макропрогнозі, в ньому враховані рекомендації профільних інституцій, його норми відповідають рішенням РНБО щодо належного фінансування сектору безпеки і оборони. Закладена логіка та пріоритети, які є правильними, відповідними і державницькими. Депутатська група «Відновлення України» підтримуватиме даний проект бюджету.

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від депутатської фракції «Слуга народу» слово надається народному депутату Кузбиту Юрію Михайловичу. Будь ласка.

КУЗБИТ Ю.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 101, Кіровоградська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово депутату Тістику.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тістик Ростислав Ярославович. Будь ласка.

ТІСТИК Р.Я., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане Голово! Шановні народні депутати! Дорогий український народе! Усім бажаю доброго здоров'я. Сьогодні в залі ми розглядаємо в другому читанні проект Державного бюджету на 2026 рік воєнного часу. Після першого читання відбулися десятки консультацій, зустрічей, за що дуже вдячний усім учасникам цього процесу. Окремо дякую і уряду, і колегам за конструктивну роботу.

Хотів би озвучити декілька думок, які тут не прозвучали сьогодні ні під час запитань до міністра фінансів, ні до голови комітету. У тілі законопроекту, в частині позитивних Бюджетних висновків Міністерство фінансів підтримало

рішення, якого ніколи не було в Україні, і Міністерство охорони здоров'я щодо виділення коштів на лікування важкого генетичного захворювання наших дітей – ахондроплазії. Я особисто дякую всім колегам, які підтримали це рішення як на засіданні комітету, так і тут, у залі. Ми з вами проголосували за підтвердження цієї норми під час розгляду законопроекту в першому читанні. Ідеться про додаткових 500 мільйонів гривень у частині державних закупівель. І це від намірів, від ідеї до реальної роботи.

Також хочу подякувати всім колегам, які вболівали в частині освіти за наших освітян, як за вчителів, так і за викладачів, які отримують значне підвищення вже з 1 січня, а потім з 1 вересня. Міністерство фінансів додатково віднайшло 4,8 мільярда гривень на програму престижності праці педагогічних працівників. Це однозначно сприятиме тому, щоб освітяни не покидали Україну, а працювали тут, в Україні, думали про наше майбутнє, наш фундамент – нашу молодь, яку вони навчають.

Я дуже вдячний Міністерству фінансів за підтримку Української академії лідерства. Так, кошти незначні, але в них є потреба, і це було забезпечено.

Хочу наголосити, про що вже тут було сказано, що сьогодні на засіданні комітету віднайшли додатково 1 мільярд гривень на закупівлю зброї та військової техніки для Міністерства оборони. Цю потребу можливо буде забезпечити за рахунок перерозподілу з програми військового резерву.

Безумовно, наші громади – наша опора. Збільшення частки податку на доходи фізичних осіб для місцевих бюджетів з 60 відсотків до 64 відсотків дає можливість спрямовувати додаткові 4 відсотки ПДФО, які залишаються на місцях, на цільові видатки: оплату комунальних послуг та погашення заборгованості з різниці в тарифах на енергоносії для комунальних підприємств, де такі борги є. Щоб збалансувати зменшення доходів бюджету, пропонується виключити субвенцію на різницю в тарифах, яка була передбачена в обсязі 15,2 мільярда гривень.

Також пропонується додатково підтримати роботу працівників Бюро економічної безпеки, збільшивши їм фінансування на 244 мільйони гривень, знявши ці кошти з резервного фонду. Економічна безпека не є менш важливою ніж оборона. Це боротьба з тінню, контрабандою та відтоком ресурсів.

Проект Державного бюджету України на 2026 року – це про оборону, про підтримку громад, про стабільність у ключових сферах, про наших людей. Документ збалансований, який...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Від депутатської групи «Довіра» Вельможний Сергій Анатолійович. Будь ласка.

ВЕЛЬМОЖНИЙ С.А., член Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 112, Луганська область, самовисуванець). Луганщина, депутатська група

«Довіра». Шановні колеги! З 1 грудня 2025 року почала працювати програма з надання житлових сертифікатів на 2 мільйони гривень для переселенців, учасників бойових дій і внутрішньо переміщених осіб, які отримали каліцтво внаслідок війни. Нарешті люди, які втратили власні домівки, але не здалися і стали на захист нашої держави, зможуть отримати гідні умови проживання, власну оселю на мирній території України. Це початок, якого вкрай недостатньо.

Війна розпочалася ще в 2014 році. Саме тоді мільйони людей у Криму, на Донеччині, Луганщині втратили все, що було нажито важкою працею. Чи отримали вони державну підтримку? Чи отримали вони допомогу, компенсацію? Ні. Під час розгляду проекту Державного бюджету на 2026 рік ми маємо пам'ятати про одну із найважливіших функцій держави – соціальну. У проекті бюджету має бути закладена компенсація за втрачене житло. Але на цьому не треба зупинятися.

Потрібно спрямувати кошти на створення нових робочих місць, забезпечення людей гідними заробітними платами, адекватним розміром пенсій. Ви вважаєте, що людині реально вижити за мінімальну пенсію? Спробуйте прожити на 3-5 тисяч гривень. Це неможливо, особливо коли в людини немає власного житла і є проблеми зі здоров'ям. Мені пишуть переселенці, які живуть у селах. Вони шоковані від ціни на дрова. Немає світла, немає зв'язку. Як людям жити? Ви розумієте, що ми дійшли до того, що лише заможні українці можуть собі дозволити придбати дрова на опалювальний сезон.

Ще одна історія. Мені написала людина – пенсіонер, яка дивом врятувалася з Покровська з пенсіонерами, яким по 95 років. Уявіть, 95 років! Ці люди пережили Другу світову війну і зараз знову вимушені пережити жахіття. У Полтаві в одній квартирі живуть ці четверо пенсіонерів, виплат яким ледве вистачає на оренду житла. А що далі? Як придбати ліки? Чи можна нормально харчуватися? Як жити? Я розумію, коштів у проекті Державного бюджету не вистачає, але це є стимулом під час переговорів щодо завершення війни для приділення особливої уваги питанню відшкодування збитків, які отримали громадяни. Ми маємо зберегти громадян України в нашій державі, адже ці люди і є Україна.

Дякую за підтримку переселенців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від депутатської фракції «Голос» Юрчишин. Я так розумію, ви передаєте слово Железняку?

Будь ласка, Ярославе Івановичу.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І. Шановні колеги, давайте відверто скажемо, що це точно не проект бюджету країни, яка воює. Це проект бюджету виборів, популізму, роздачі в усі боки грошей платників податків. І я абсолютно не розумію, як за цей проект бюджету можна голосувати.

Може, хтось із урядовців або колег із залу... Скажіть мені, будь ласка, для вас нормально голосувати за проект бюджету, в якому на фінансування армії,

точніше, безпеки і оборони, закладено з мінусом у 300 мільярдів гривень порівняно з цим роком? Ви готові за це голосувати? Вам нормально виходити на вулиці і пояснювати, що у проекті Державного бюджету на 2026 рік на зарплати військовослужбовців закладено на 180 мільярдів гривень менше порівняно з поточним роком, хоча є претензії, що ми чотири роки не переглядаємо зарплати для військовослужбовців? Вам нормально, розуміючи, що є діра в розмірі 45 мільярдів гривень, із яких половину навіть не маємо уявлення, де взяти, що там залишається телемарафон, дороги, кешбек і моя улюблена стаття на сьогодні – стратегічні комунікації? Я думаю, НАБУ і «плівки Міндіча» вже зробили тисячу українського контенту. То, може, хоча б цю статтю видатків ми приберемо? Вам нормально, коли ви зараз проголосуєте за цей популізм, а буквально через тиждень МВФ офіційно вам випише чек на нього у вигляді перегляду податків на людей? Вони ж насамперед за це все платять, і ви про це чудово знаєте, тому що ось та людина вже підписала так званий SLA.

Колеги, скажіть мені, будь ласка, чи вам нормально після всього того, що ми почули про енергетику, залишати рекордне збільшення на енергетику? Чи вам нормально після того всього, що ми побачили у військових закупівлях, так і залишати там абсолютну непрозорість їх проведення? Скажіть, чи нормально ми як парламент реагуємо на ті виклики, які стоять перед країною? Чи задоволені ви цим проектом бюджету? Тому що так чи інакше, але голосувати за нього чи ні складатиметься із 26 і більше відповідей «так» або «ні», точніше натискань на зелену чи червону кнопки.

Я переконаний, парламент мав би переглянути цей проект бюджету. На жаль, поки я не бачу цього наміру. Я визначився і точно голосуватиму червоною кнопкою за проект бюджету не країни, яка воює, а популізм.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від депутатської групи «Партія «За майбутнє» Батенко Тарас Іванович. Будь ласка.

БАТЕНКО Т.І., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 123, Львівська область, самовисуванець). Шановна пані Прем'єр-міністре України! Шановний пане міністре! Шановні колеги! Зараз ми як держава перебуваємо в непростій ситуації: карта зміни ситуації на фронті, лінії бойових дій не на нашу користь, втрати на фронті, країну окутав «касетний» корупційний скандал, тривають важкі переговірні процеси – 28, 18 пунктів. Бачимо, що поки що ми не можемо досягти ні *cease-fire*, ні інших позитивних результатів перемовин для збереження державності України, і в цих умовах ми маємо прийняти Державний бюджет України на 2026 рік.

Думаю, ми не можемо не проголосувати за цей документ. Якщо сьогодні не проголосуємо за нього, тоді, швидше за все, не приймемо його до кінця року, бо в нас залишається один пленарний тиждень, що означає ми заходимо в наступний рік без бюджету, живемо за однією дванадцятю, місяця МВФ,

наскільки я розумію, міністр фінансів може мене поправити, фактично у підвішеному стані стосовно кредитної лінії для України, а ми кредитозалежна й ін'єкційнозалежна економічна держава. Ми могли б це собі дозволити, і це вже було один раз. Можливо, хтось пам'ятає, коли бюджет держави був прийнятий в червні на поточний рік. Це був 1997 рік, а в кріслі Прем'єр-міністра сидів Павло Лазаренко.

Ті часи давно минули, ми зовсім в іншій реальності. Друзі, я закликаю не жити в паралельній реальності, бо бюджет – це завжди вибір між крайнім популізмом, відносним популізмом і відносним раціоналізмом. Я ніколи не був схильний до крайнього популізму, але багато чого звучить тут саме з цієї оперети. Ми повинні пам'ятати про героїв, які на фронті, маємо неодноразово повернутися до цього важкого проекту бюджету, незбалансованого до кінця, який так чи інакше буде проголосований, тому що збільшення зарплати наших військовослужбовців є першочерговим питанням, яке має бути вирішене. Ми повинні повернутися до питання щодо підняття зарплат вчителям і лікарям, а також викладачам закладів вищої освіти, бо ми втрачаємо науку. Багато до чого ми повинні повернутися. Але насамперед ми повинні пам'ятати, що головне – бути відповідальними за країну і її збереження, бо іншої країни в нас уже не буде.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від депутатської групи «Платформа за життя та мир» Колтунович Олександр Сергійович. Будь ласка.

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний пане Голово! Шановні колеги! На наш погляд, проект Державного бюджету на 2026 рік потребував і потребує серйозного доопрацювання. Ми виходили з аналізу як макроекономічного прогнозу, Бюджетної декларації, так і самого проекту Державного бюджету на наступний рік. І попри наш антикорупційний вайб, той весь негативний тренд в економіці, енергетиці, оборонно-промисловому комплексі залишається і, на жаль, цей проект бюджету його не виправить.

На що хочу звернути увагу? Перше. Ключова цифра цього проекту бюджету – зовнішні запозичення, і в наступному році передбачається 2,5 трильйона гривень запозичень. Майже 54 відсотки видатків покривається за рахунок зовнішніх і внутрішніх запозичень. Внутрішніх мало, в основному – зовнішні. І я хотів би апелювати до колеги, який відверто генерує некомпетентний контент, коли каже, що в нас збалансований проект бюджету. Подивіться ці цифри, і тоді ви побачите, що він точно незбалансований і ось, чому. Подивіться позиції Європейського центрального банку, Міжнародного валютного фонду, трьох країн Європейського Союзу, які блокують

фінансування для України в наступному році. Це означає, що виконання зовнішніх запозичень у наступному році під дуже великим питанням. Як сказав міністр фінансів, без зовнішньої західної допомоги, можливо, це буде фінансова катастрофа. Тому це найважливіше питання, яке необхідно буде вирішити в наступному році. І я звертаю увагу, що це ключовий фокус, усе інше – похідні, другорядні речі. Ключове питання – виконання 54 відсотків дохідної частини бюджету.

Друге. Хочу звернути увагу на боргове питання, адже бюджетна модель, яка будується, заздалегідь програшна, вона накопичує борги. Остання цифра державного боргу, яку опублікував Мінфін, – 197 мільярдів доларів. Ми вже перевищили цифру обсягу ВВП минулого року в розмірі 190 мільярдів доларів. Тобто позначка держборгу у співвідношенні до ВВП уже 100 відсотків плюс. Це дуже погана цифра, критична і, м'яко кажучи, не айс у нинішніх умовах. Але найгірше те, що в нас у подальшому відбуваються серйозні виплати за державним боргом відсотків і таке інше.

На завершення свого виступу хочу сказати, що наша депутатська група подала пропозиції за двома ключовими блоками. Перший блок – суттєве збільшення соціальних стандартів, підняття мінімальної заробітної плати, виходячи з інфляційно-девальваційних процесів, які є: галопуюча інфляція – понад 10 відсотків і девальвація національної грошової одиниці.

Другий важливий блок – підтримка внутрішньо переміщених осіб. Стан, зафіксований на сьогодні, є абсолютно неприйнятним. Ми будемо і в подальшому працювати в тому напрямі, щоб багаторазово суттєво збільшити...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Від депутатської фракції «Батьківщина» Кабаченко Володимир Вікторович.

КАБАЧЕНКО В.В., секретар Комітету Верховної Ради України з питань антикорупційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Прошу передати слово лідеру фракції «Батьківщина» Тимошенко Юлії Володимирівні. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Будь ласка, Юліє Володимирівно.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Шановні друзі, ви прекрасно розумієте, бюджет – це життя, стратегія країни, все, що пов'язано з кожним українцем. Можу вам сказати, що цей проект бюджету, особливо у воєнний час, є реальною трагедією для України. Поясню, чому.

У цьому проекті бюджету практично легалізована, устаткована вся корупція України, вона тут практично в законі. Я можу привести декілька прикладів і вам це стане абсолютно зрозумілим.

Пропонується 175 мільярдів гривень абсолютно неіснуючого боргу перераховувати з державного бюджету на Національний банк, а потім ці гроші виводитимуться в комерційні банки через депозитні сертифікати. Ви знаєте, що бюджетний комітет і Верховна Рада проголосували за те, щоб 175 мільярдів гривень не перераховувати Національному банку, бо це оборудка і корупція. Рівно стільки фінансів нам дає Міжнародний валютний фонд на наступний 2026 рік. 175 мільярдів гривень – це і заробітна плата наших військовослужбовців, яким сьогодні платять практично копійки, хоча обіцяли підвищити, і заробітні плати наших освітян, медиків, вихователів, пенсії, які в цьому проекті бюджету в три рази нижчі мінімального прожиткового рівня. Мінімальний прожитковий рівень – це рівень фізіологічного виживання, і такий бюджет просто свідомо вбиває мільйони пенсіонерів, залишаючи 175 мільярдів гривень на відмивання через комерційні банки.

Тут закладено 45 мільярдів гривень на курсову різницю для повернення зовнішнього боргу, якої не існує, а це могло б бути спрямовано на закупівлю вітчизняного озброєння. Нічого не закуповується так, як потрібно. Усього 19 відсотків реально закуповується із того озброєння, що виробляється в Україні. Це проект бюджету розрухи і програшу в усіх наших військових справах. Ми будемо голосувати червоною кнопкою «проти».

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, завершилися виступи від депутатських фракцій і груп. Ще 9 хвилин відводиться на виступи народних депутатів – до 3 хвилин на виступ.

Прошу народних депутатів записатися на виступи.

Геращенко Ірина Володимирівна, фракція «Європейська солідарність».
Будь ласка.

ГЕРАЩЕНКО І.В. Прошу передати слово Ніні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна. Будь ласка.

ЮЖАНИНА Н.П. Шановні колеги, я слухала промови кожного із вас дуже уважно, і в мене виникає тільки одне запитання: невже ви маєте право захищати цей проект бюджету різними видумками, які ви говорите з трибуни? Ви говорите, що не можна не приймати проект бюджету, бо країна не може жити за однією дванадцятою. Так у січні цього року на військовослужбовців більше витрачено коштів, ніж ви запланували на січень 2026 року. Про що ви говорите! Отямтеся, будь ласка! У мене сил не вистачає дивитися на те, як політики, які тут роками сидять, продовжують обманювати навіть тих молодих людей, які прийшли сюди. Я не можу витримати, що ви себе заспокоюєте подачками,

які ви нібито собі отримали. Тоді, я не знаю, нехай наша антикорупційна служба проводить тут з кожним із вас бесіду про те, за що ви голосуєте. Тому що, щоб не відбувалося, наразі політична і економічна кризи в країні на найвищому рівні. Почуйте це, будь ласка! І колега правильно каже, що після голосування за цей проект бюджету ви завтра будете змушені піднімати податки. Що ви казатимете мікробізнесу, малому бізнесу? Ви зараз пишете у своїх соцмережах статті, що будете їх захищати. Як ви будете захищати? Вам буде нічим фінансувати бюджет взагалі, тому будете робити все, що вам скажуть.

Я сподівалася, у мене була дуже велика надія на пані Свириденко. Ну, ви мали переглянути цей проект бюджету. Ви мали показати, що щось змінилося, хоча б відреагувати на ті зауваження, щоб ми розуміли, що в тих корупційних статтях ви приберете можливості для корупції, напишете, що ці кошти ви будете спрямовувати на конкретні цілі або пов'язані із військовослужбовцями, або із захистом і поширенням інформації, тієї інформаційної війни за Україну, яку ви маєте вести. Не за Президента, не за «слуг народу», ні за кого іншого, а за Україну. Ви цього не зробили, і цим підірвали до кінця свій авторитет.

Тому ті, хто зараз вдумався в слова і розуміє, що за цей проект бюджету голосувати не можна в будь-якому разі... І не треба лякати одне одного, ми можемо його переглянути, у нас є час. Скажіть, будь ласка, чому не переглянути видатки двох міністерств, міністри яких фігурують у корупційному скандалі? Чому ви залишили міністерству 38 мільярдів гривень за непрозорими статтями, яке очолює віце-прем'єр-міністр Кулеба, який скоро піде?

ГОЛОВУЮЧИЙ. Мезенцева-Федоренко Марія Сергіївна. Будь ласка.

МЕЗЕНЦЕВА-ФЕДОРЕНКО М.С., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (одномандатний виборчий округ № 168, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Дякую, шановний пане спікер. Шановні українці! Ви знаєте, мене дивують вислови, коли кажуть, що люди, які сидять роками в цьому залі, і не можуть щось зробити. Очевидно, це не перша половина цього залу. Це перший момент.

Другий момент. Українців дуже дивувала поведінка цієї Верховної Ради, коли у назвах статей було: парламент спробує проголосувати, буде намагатися проголосувати. Колеги, про що ми говоримо? Фронт стоїть, військовослужбовцям потрібні зарплати і забезпечення. Медики лікують, і їм також потрібні зарплати і забезпечення. Дякуємо профільному освітньому комітету, що дійшли згоди разом з Міністерством фінансів стосовно додаткових 30 відсотків асигнувань для освітян. Їхнє навантаження – це не година роботи щодня, не 18 і навіть не 20 годин інколи, а набагато більше, над чим ми повинні працювати. Це соцпакети, це... І дякую, колеги, за те, що ви з розумінням поставилися щодо фінансування Обласної дитячої клінічної лікарні в місті

Харкові, яка три роки тому, 24 лютого, о 6-годині ранку прийняла перші удари. Дуже важливі медична, освітня, безпекова сфери.

Колеги, давайте зараз прийнемо це рішення, підтримаємо проект Державного бюджету на 2026 рік. Але водночас хочу звернутися до Кабінету Міністрів. Колеги, в нас з вами є повноваження переглядати цей кошторис, і це треба робити. Він не є стабільним, повинен змінюватися, виклики колосальні. Я сподіваюся, що і місія Міжнародного валютного фонду розуміє, що держава живе в надскладний час запозичень.

Насамкінець хочу додати, я, пане спікере, навіть хвилину збережу свого виступу, мене однозначно обурюють ті ініціативи, які зараз обговорюються щодо додаткового оподаткування тих, хто формує наш бюджет, а насправді платить найбільшу кількість податків – це фізичні особи – підприємці. Вони виступають проти новел, які обкладуть їх додатковими податками. Колеги, прошу зважити на це.

Давайте підтримувати тих, завдяки кому сьогодні ми існуємо. Це насамперед сили оборони, це ті, хто лікує – медики, це ті, хто навчає – освітяни. Давайте працювати, а не займатися популізмом.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слово надається народному депутату Кальченку Сергію Віталійовичу, фракція «Слуга народу».

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Михайлу Михайловичу Лабі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Лаба. Будь ласка. Я так розумію, це завершальний виступ.

ЛАБА М.М. Шановна президіє! Шановні колеги народні депутати! Шановні громадяни України! Звісно, проект Державного бюджету на 2026 рік ми маємо прийняти, адже є висока відповідальність кожного парламентарія, бо розуміємо, що це основний документ країни на 2026 рік.

Хочу нагадати, що це вже сьомий бюджет дев'ятого скликання, і щоразу ми говоримо про його доопрацювання в ході наступного бюджетного періоду. Отже, попрацюємо і в 2026 році.

Коротко зупинюся на цифрах соціального спрямування, закладених в цей проект Державного бюджету. 467 мільярдів гривень спрямовуються на допомогу найуразливішим: пенсіонерам, людям з інвалідністю, дітям сімей, які потребують опіки. Ми не скорочуємо соціальні виплати, навпаки, зміцнюємо їх.

У цьому проекті бюджету 72 мільярди гривень спрямовуються на підтримку внутрішньо переміщених осіб через програму «Оселя», на

компенсацію житлово-комунальних послуг. Фінансування є гарантією того, що жодна людина, яка була змушена тікати від війни і втратила дім та роботу, не залишиться наодинці зі своїми проблемами.

Охорона здоров'я. У проекті Державного бюджету на 2026 рік на неї закладається 258 мільярдів гривень, що включає фінансування зарплат лікарів, забезпечення медикаментами, програми лікування, доступ до якісних медичних послуг мешканців громад, які живуть під постійною загрозою.

На підтримку ветеранів у проекті Державного бюджету на 2026 рік закладено 17,9 мільярда гривень, які спрямовуються на реінтеграцію, соціальну підтримку, навчання, можливості для працевлаштування. Держава повинна бути поруч з тими, хто захищав і захищає ціною власного здоров'я та життя.

Незмінним пріоритетом проекту Державного бюджету є оборона, адже йдеться про безпеку країни і гарантію нашого майбутнього. На сектор оборони передбачено 2 трильйони 806 мільярдів гривень. Отже, проект Державного бюджету України на 2026 рік – це і про вчителів, і про військовослужбовців.

Уряд бере зобов'язання на підтримку Міністерства освіти і науки. Спрямовується 285 мільярдів гривень. Зберігаються безстрокові трудові договори, загальне збільшення фінансування на зарплату вчителів становить рекордні 57,8 мільярда гривень, з січня 2026 року посадові оклади вчителів зростуть на 30 відсотків. Уряду доручено розробити нову систему оплати праці для вчителів, яка передбачатиме значний базовий посадовий оклад, що має запрацювати з вересня 2026 року, на що закладено близько 4,8 мільярда гривень.

Також уряд бере зобов'язання щодо додаткового збільшення видатків на грошове забезпечення військовослужбовців у 2026 році. Тож попрацюємо разом.

Щодо ФОПів. На комітетських майданчиках триває дискусія з бізнесом. Ідеться про 2 мільйони фізичних осіб – підприємців з даного сектору економічної діяльності. Це люди, які щодня жертвовно трудяться для перемоги України. Ми не будемо чіпати цю категорію до кінця дії воєнного стану.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Шановні народні депутати, прошу займати свої місця. Відповідно до Регламенту повідомляю, що на виступи записалися 72 народні депутати України, виступили 11 народних депутатів України.

Шановні колеги, далі у нас два коротких заключних слова і голосування. Тому прошу вас вже приготуватися до голосування.

Запрошую на трибуну для заключного слова міністра фінансів України Сергія Михайловича Марченка.

Будь ласка, Сергію Михайловичу, виступ до 3 хвилин. Але якщо ви справитеся швидше, ми будемо вам вдячні.

МАРЧЕНКО С.М. Шановні народні депутати! Ми з вами маємо прийняти черговий проект Державного бюджету країни, яка воює. Уряд докладає максимальних зусиль, щоб цей бюджет був збалансований, профінансований.

Сподіваюся на вашу підтримку передбачених заходів. У нас була активна дискусія, яку ми з вами продовжимо наступного дня і далі в грудні, щоб прийняти необхідні закони для забезпечення фінансування цього бюджету. Ми з вами будемо активно працювати в січні, лютому, березні, щоб забезпечити виконання всіх заходів, передбачених бюджетом.

Тому до вас у мене одне прохання: підтримайте, будь ласка, цей проект бюджету. Він дуже-дуже важливий для всіх громадян України: військовослужбовців, освітян, медиків, представників соціальної сфери. Люди очікують його прийняття.

Прийняття проекту Державного бюджету на 2026 рік потрібно для нас, Міністерства фінансів, щоб продовжити роботу з нашими партнерами. Ви знаєте, що сьогодні Європейська комісія прийняла рішення, щоб ми почали рух по *Reparations law*. Це дуже важлива ознака.

З нетерпінням чекаємо 18 грудня, маємо надію, будуть прийняті відповідні рішення, які дозволять нам забезпечити відповідні кошти для бюджету України.

Дякую. Сподіваюся на вашу підтримку. Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Героям слава!

До заключного слова на трибуну запрошується голова Комітету Верховної Ради України з питань бюджету Роксолана Андріївна Підласа. Після цього голосуємо, колеги.

ПІДЛАСА Р.А. Шановні колеги, скажу лише одне: ухвалення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» – це так званий *prereaction* нашій програмі з Міжнародним валютним фондом. Якщо до 1 січня 2026 року ми не ухвалимо бюджет, у нас просто не буде програми з Міжнародним валютним фондом. А якщо не буде програми з Міжнародним валютним фондом, то не буде і репараційного кредиту.

Хочу, щоб ви зараз, голосуючи за цей законопроект, усвідомлювали всю відповідальність, яка на нас лежить. Якщо ми вчасно не проголосуємо за прийняття проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік», ми не зможемо покрити весь дефіцит, який у нас є в розмірі 45,5 мільярда доларів, бо нам просто не дадуть гроші.

Дякую. Сподіваюся на вашу підтримку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Роксолано Андріївно.

Шановні народні депутати, прошу всіх зайняти свої місця. Я інформую вас, що обговорення проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» у другому читанні завершено, і ми переходимо до прийняття рішення. Передбачено декілька голосувань, тому прошу колег бути уважними і залишатися на робочих місцях.

Шановні колеги, відповідно до частини восьмої статті 158 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про прийняття

проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» ([№ 14000](#)) у другому читанні з урахуванням пропозицій, викладених у висновку Комітету з питань бюджету. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 261.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, відповідно до пункту 4 частини першої статті 85 Конституції... *(Шум у залі)*.

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, відповідно до пункту 4 частини першої статті 85 Конституції України, статті 158 Регламенту Верховної Ради ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» ([№ 14000](#)) в цілому з урахуванням пропозицій, викладених у висновку Комітету з питань бюджету, та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 257.

Рішення прийнято.

Закон України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» прийнято в цілому. Вітаю, колеги!

Покажіть по фракціях і групах.

Шановні колеги, секунду. Зараз Разумков – з процедури, і рухаємося далі. Будь ласка, Дмитре Олександровичу.

РАЗУМКОВ Д.О. Руслане Олексійовичу, думаю, вас ввели в оману. Андрій Борисович Єрмак є членом Ради національної безпеки і оборони України. На сайті інформація є, указу про звільнення з цієї посади Президент України Володимир Зеленський не видавав. Тому я прошу запросити Єрмака Андрія Борисовича на наступне пленарне засідання Верховної Ради України на 12 годину. Завтра буде пленарне засідання, то запросіть на завтра, якщо ні – тоді на 16 грудня.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зрозуміло.

Ми перевірили, на офіційному сайті він справді є.

Ставлю на голосування пропозицію Дмитра Олександровича Разумкова. Прошу голосувати.

«За» – 74.

Рішення не прийнято.

Шановні колеги, рухаємося далі. Наступне питання – про кошторис Верховної Ради України.

Відповідно до пункту 35 частини першої статті 85 Конституції України до повноважень Верховної Ради України належить затвердження кошторису Верховної Ради України. Згідно із частиною четвертою статті 7 Регламенту Верховної Ради України кошторис Верховної Ради України на наступний рік затверджується Верховною Радою під час прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік. Щодо цього у Верховній Раді зареєстровано відповідний проект Постанови «Про кошторис Верховної Ради України на 2026 рік» ([№ 14208](#)). Вам було його надано разом з висновками комітетів з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України та з питань бюджету.

Шановні колеги, ставлю на голосування пропозицію про обговорення проекту постанови за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 229.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, переходимо до розгляду питання.

Слово для доповіді надається голові Комітету з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України Кальченку Сергію Віталійовичу. Будь ласка, до 2 хвилин.

КАЛЬЧЕНКО С.В. Шановна президіє! Шановні народні депутати! Наш комітет на своєму засіданні розглянув підготовлений Управлінням справами Апарату Верховної Ради України проект кошторису парламенту на 2026 рік, норми витрат на одного народного депутата на наступний рік. На підставі запропонованих у проекті кошторису норм витрат Верховної Ради України на наступний рік та норм витрат на одного народного депутата за рішенням комітету внесено проект Постанови «Про кошторис Верховної Ради України на 2026 рік» ([№ 14208](#)).

Нагадаю, що відповідно до положень статті 85 Конституції України, статті 7 Регламенту Верховної Ради України затвердження кошторису належить до повноважень українського парламенту. Кошторис затверджується під час прийняття проекту закону про Державний бюджет України на наступний рік у другому читанні.

Проектом кошторису на наступний рік відповідно до запропонованих у проекті Закону «Про Державний бюджет України на 2026 рік» обсягів видатків головному розпоряднику бюджетних коштів – Управлінню справами Апарату Верховної Ради – передбачаються видатки в обсязі 3 мільярди 890 мільйонів 935 тисяч гривень, із яких за загальним фондом – 3 мільярди 882 мільйони 560 тисяч 200 гривень, за спеціальним фондом – 8 мільйонів 374 тисячі 800 гривень. За бюджетною програмою «Здійснення законотворчої діяльності Верховної Ради України» проектом кошторису передбачено видатки із загального фонду в сумі 2 мільярди 24 мільйони 610 тисяч гривень.

Варто зазначити, що норми видатків на одного депутата на 2026 рік, із яких визначаються окремі обсяги видатків, залишаються на рівні попереднього року, окрім фонду оплати праці помічників-консультантів, який зміниться у зв'язку із змінами розміру прожиткового мінімуму.

Комітет прийняв рішення рекомендувати парламенту прийняти проект постанови.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Прошу представників депутатських фракцій і груп записатися на виступи в обговоренні проекту постанови: два – за, два – проти.

Захарченко, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

Шановні колеги, тільки двоє записалися. Будемо голосувати, запросіть депутатів до залу.

ЗАХАРЧЕНКО В.В., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 31, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Гетманцеву.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Гетманцев Данило Олександрович.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні друзі, зараз ми маємо прийняти дуже важливе рішення, з одного боку, технічне, з іншого, не прийнявши яке, ми не зможемо працювати. Тому, безперечно, його треба підтримати. Хочу подякувати тим колегам народним депутатам, які проголосували за Державний бюджет України на 2026 рік. У всіх, у тому числі й у мене, до нього є запитання. Це дуже важкий компроміс, і дійсно там є норми, щодо яких ми могли б дискутувати, змінювати, переписувати десятиріччями, але в нас немає цих десятиріч, цих років, тижнів, бо ми дуже потребуємо прийняття цього бюджету. Люди, які наступили на горло власній пісні, підтримавши той закон, незважаючи на свої політичні рейтинги, на те, що не підтримати, безперечно, було б популярнішим, є державниками, і це ті люди, на яких, власне, і базується прийняття дуже важливих для країни рішень сьогодні.

Саме цей бюджет є запорукою програми співпраці з МВФ. Саме цей бюджет є запорукою репараційного кредиту, який ми, я вірю, отримаємо від ЄС. Саме цей бюджет є запорукою отримання грошей на армію та оборону нашої країни. Саме цей бюджет є насправді запорукою стійкого миру, до якого ми всі прагнемо, і який, я переконаний, ми з вами здобудемо разом у цій Верховній

Раді шляхом прийняття, можливо, таких непопулярних, але дуже важливих рішень, щоб врятувати державу, наше майбутнє.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Степан Іванович Кубів, фракція «Європейська солідарність». Будь ласка.

Колеги, після цього виступу ми будемо голосувати. Будь ласка, запросіть народних депутатів до залу.

КУБІВ С.І., член Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановний пане Голово, прошу передати слово Ніні Южаніній.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ніна Петрівна Южаніна.

Колеги, дайте, будь ласка, Ніні Петрівні можливість пройти. Займіть уже свої місця, будемо голосувати.

ЮЖАНІНА Н.П. Шановні колеги, я вперше подивилася уважно кошторис Верховної Ради України на наступний рік, і хочу звернути вашу увагу на дві цифри. Перше – видатки на відрядження – понад 15 мільйонів гривень. Скажіть, будь ласка, хто і коли відзвітує про користь відряджень, які оплачуються з державного бюджету, про користь тих проведених заходів, самітів миру, на яких не вирішуються питання миру, бо вони вирішуються в інших місцях? Висвітліть, будь ласка, інформацію, хто отримував гроші на відрядження, продемонструйте прозорість.

Друге – видатки на висвітлення діяльності Верховної Ради на телеканалі «Рада» – понад 60 мільйонів гривень. Поряд з цими 60 мільйонами величезні суми отримує «Кінокіт», який готує контент для телеканалу «Рада». Якщо ці 60 мільйонів розділити на нас усіх, то виходить, що на кожного депутата витрачається 154 тисячі гривень, щоб його показувати на телеканалі, висвітлювати діяльність.

Ви за всі останні роки жодного разу не дали можливості висвітлити роботу фракції «Європейська солідарність». Поверніть 4 мільйони гривень у кошторис або віддайте фракції «Європейська солідарність», ми самі будемо висвітлювати нашу роботу. Так не може бути, що ви забираєте гроші на всіх, а використовуєте лише для себе. І так протягом усіх років. Ми передамо ці гроші військовослужбовцям замість висвітлювання на телеканалі «Рада» позиції лише одних осіб, бо інших ви тут не помічаєте. Так не можна продовжувати.

І нарешті. На всіх нас витрачається трохи більше 3 мільярдів гривень, а 4 мільярди гривень ви «закопуєте» на якісь «хотелкі» Офісу Президента. Вам не соромно? Ми вартуємо менше 4 мільярдів!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Прошу народних депутатів підготуватися до голосування.

Шановні народні депутати, відповідно до пункту 35 частини першої статті 85 Конституції України, частини четвертої статті 7 Регламенту Верховної Ради України ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Постанови «Про кошторис Верховної Ради України на 2026 рік» ([№ 14208](#)) у цілому.

Шановні колеги, готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 241.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Дякую, колеги.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення безперервності страхового стажу особи, поновленої на роботі після незаконного звільнення» ([№ 11488-1](#)).

Ми домовилися, що розглянемо одну поправку Гончаренка і будемо голосувати. Правильно?

Олексію, одна ваша поправка і голосуємо. Будь ласка, скажіть номер поправки.

ГОНЧАРЕНКО О.О. А я не прошу ставити поправку на голосування, я тільки виступаю.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Добре. Я зрозумів.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Шановні колеги, я хочу звернутися до вас. Тут ідеться про тих, хто працює, про їхні права, а я хочу, щоб ми не забули про права наших ФОПів. Божевільні пропозиції, які зараз просувають, намагаються протиснути, про те, щоб зробити оподаткування ФОПів найбільшим в Європі. Це якесь знуцання. Замість того, щоб припинити грабувати країну, виносити гроші сумками тих мільярдерів, які стали мільярдерами завдяки своїй наближеності до Зеленського і до влади, розпотрошити, ви хочете розпотрошити ФОПів, знищити їх остаточно. Це божевілля.

Я вимагаю зупинити ці всі ідеї, я вимагаю зупинитися в просуванні цих абсолютно людожерських ініціатив, які доб'ють економіку України, після чого ми взагалі залишимося без підприємців.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, прошу зайняти свої місця, переходимо до голосування.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення безперервності страхового стажу особи, поновленої на роботі після незаконного звільнення» (№ 11488-1) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Шановні колеги, не розходимося. Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків податком на прибуток підприємств у 2026 році» ([№ 14097](#)).

Тут також ніхто не наполягає на голосуванні поправок, тому я одразу ставитиму законопроект на голосування для прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування банків податком на прибуток підприємств у 2026 році» (№ 14097) в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками.

Готові голосувати? Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 272.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Наступний проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов» ([№ 14120](#)).

Шановні колеги, можемо голосувати без обговорення? Але ми маємо спочатку включити законопроект до порядку денного. Треба 226 голосів, і потім голосуємо без обговорення.

Ставлю на голосування пропозицію про включення до порядку денного сесії проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов» (№ 14120). Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 267.

Рішення прийнято.

Тепер ставитиму на голосування спочатку пропозицію про прийняття за основу і одразу – в цілому. Але в редакції... (*Шум у залі*). Шановні, я прочитаю.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов» (№ 14120) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов» (№ 14120) в цілому з урахуванням пропозицій комітету та необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Одну секундочку. Наступний законопроект... *(Шум у залі)*.

Покажіть по фракціях і групах.

Ви хочете, щоб я його підписав?

Олександр Сергійовичу, оголосіть.

Колеги, наступний законопроект теж будемо голосувати без розгляду поправок. Тому прошу бути на місцях.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, пропоную доручити Голові Верховної Ради України невідкладно підписати прийнятий сьогодні Закон України «Про внесення змін до деяких законів України у зв'язку з оновленням офіційного перекладу Європейської хартії регіональних або міноритарних мов» (№ 14120) та негайно направити його Президенту України на підпис.

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 265.

Рішення прийнято.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, наступний проект Закону «Про статус народного депутата – засновника державної незалежності України» ([№ 6493](#)). Тут також без розгляду поправок.

Тому ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про статус народного депутата – засновника державної незалежності України»

в другому читанні та в цілому з необхідними техніко-юридичними правками (№ 6493). Прошу голосувати.

«За» – 273.

Рішення прийнято.

Закон прийнято.

Покажіть по фракціях і групах.

Наступне питання – проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців, ветеранів та військовополонених, яких звільнено з полону, на належну медичну допомогу, реабілітацію, протезування» (№ 13704) та альтернативні до нього законопроекти [№ 13704-1](#), [№ 13704-2](#), [№ 13704-3](#), [№ 13704-д](#).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 223.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, з обговоренням? Можемо проголосувати одразу законопроект № 13704-д? Можемо. Дякую вам.

Шановні колеги, тоді я ставлю на голосування пропозицію про прийняття законопроекту № 13704-д за основу (*Шум у залі*).

А можна виступ Юлії Володимирівни, і голосуємо? (*Шум у залі*). Ну, тоді будемо всі... Я боюся втратити потенціал. Обговорюємо? Добре (*Шум у залі*).

Шановні колеги, колеги забажали говорити (*Шум у залі*). Добре, голосуємо. Дякую.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення права військовослужбовців, ветеранів та військовополонених, яких звільнено з полону, на належну медичну допомогу, реабілітацію, протезування» (№ 13704-д) за основу. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 263.

Рішення прийнято.

Тут ще одне голосування. Комітет вийшов з пропозицією продовжити наполовину строк подання пропозицій і поправок для підготовки законопроекту до другого читання.

Юліє Володимирівно, що у вас з процедури? Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Цей законопроект ідеально відпрацьований на базі комітету, пролонговувати термін немає необхідності. Ми, навпаки, просимо скоротити термін подання поправок до одного тижня. Тому що там все

відпрацьовано, немає ніяких проблем, треба просто зробити так, щоб наші військовослужбовці нормально лікувалися, реабілітовувалися, харчувалися, протезувалися. Навіщо нам на три тижні це переносити? Я прошу скоротити до одного тижня.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юліє Володимирівно, я не проти, я зачитав рішення комітету.

Зараз я хочу звернутися до голови комітету.

Галино Миколаївно...

Покажіть мені Галину Миколаївну.

Народний депутате, ви заважаєте мені, відійдіть в сторону.

Галино Миколаївно, ви не проти цієї пропозиції? Не проти.

Ставлю на голосування пропозицію Юлії Володимирівни не продовжувати, а скоротити вдвічі... *(Шум у залі)*. Тоді не голосуйте, я звідки знаю. Я ставитиму цю пропозицію, а ви голосуйте *(Шум у залі)*. Я з вами погоджуюся, тому спочатку запитав у колеги. Отже, спочатку – рішення комітету. Якщо воно не проходить, тоді я ставлю... *(Шум у залі)*.

Юліє Володимирівно, я розумію, але фракція «Європейська солідарність» каже, що спочатку рішення комітету, і вони праві.

Друзі, спочатку ставлю на голосування рішення комітету про продовження в два рази строку подання пропозицій і поправок для підготовки законопроекту до другого читання.

Колеги, ви дискусією зрозуміли, тому прошу визначатися.

«За» – 44.

Рішення не прийнято.

Тепер ставлю на голосування пропозицію Юлії Володимирівни про скорочення вдвічі строку подання поправок і пропозицій для підготовки законопроекту до другого читання. Прошу голосувати.

Колеги, наполовину, не вдвічі, а наполовину.

«За» – 228.

Рішення прийнято.

Шановні колеги, в нас ще залишився проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2026 року» ([№ 13650](#)).

Шановні колеги, ми можемо його голосувати без обговорення? Ніхто не заперечуватиме? Але спочатку цей законопроект треба включити до порядку денного сесії.

Ставлю на голосування пропозицію про включення проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації

та вступної кампанії 2026 року» (№ 13650) до порядку денного сесії. Прошу голосувати.

«За» – 255.

Рішення прийнято.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2026 року» (№ 13650) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 261.

Рішення прийнято.

Колеги, пропозиція комітету – прийняти в цілому. Не буде заперечень?

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2026 року» (№ 13650) в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу народних депутатів голосувати.

«За» – 264.

Рішення прийнято.

Колеги, секундочку. Олександр Сергійовичу, вам слово.

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, враховуючи суспільну важливість цього законопроекту, пропоную також невідкладно підписати. Ні, всі не треба.

Шановні колеги, пропоную доручити Голові Верховної Ради України невідкладно підписати прийнятий сьогодні Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо державної підсумкової атестації та вступної кампанії 2026 року» та негайно направити його Президенту України на підпис.

Ставлю на голосування цю пропозицію. Прошу голосувати.

«За» – 249.

Рішення прийнято.

Дякую.

Веде засідання Голова Верховної Ради України **СТЕФАНЧУК Р.О.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні народні депутати, розгляд питань порядку денного на сьогодні завершено. Дякую всім за плідну роботу. Зараз я оголошую перерву у нашому пленарному засіданні.

Працюємо заради України! Слава Україні!